

O SINGURĂ CRUCE ARDE ÎN UNIVERS

De la Buna Vestire până la Cruce este un arc peste Taina Întrupării lui Hristos. Hristos trage vălul de pe Taina Întrupării și ne arată că pe Cruce a suferit în trup. Hristos n-a fost o nălucă, ci din coasta Sa au curs sânge și apă. Hristos știa că, după Înălțarea Sa la Tatăl, vor apărea controverse și de aceea Își scrie Testamentul cu apă și sânge. Răscumpărarea noastră s-a făcut prin Jertfa lui Hristos. Jertfa a fost din todeauna actul prin care omul I-a adus mulțumire lui Dumnezeu.

Omul aducea jertfa la altar, însă de data aceașta Jertfa Se duce la Altarul Crucii. Nu ostașii Îl duceau pe Hristos la Golgota, ci El îi ducea pe ei. Ostașul a luat atunci chip de jertfitor, de preot, care, cu sulița, coasta I-a împuns.

Iată prima Liturghie săvârșită de un ostaș! El primise poruncă să săvârșească prima Liturghie Hristică la care erau de față Maica Domnului, ucenici și cete îngerești. Ce taină mare! Nu unui înger i se dă poruncă să jertfească, ci unui ostaș. Așa cum, atunci ostașul a împuns cu sulița coasta lui Hristos, preotul din biserică împunge prescura pentru săvârșirea Sfintei Liturghii, unde Hristos Se jertfește de fiecare dată pe altarul bisericii.

Câți mai lăcrimăm azi la Sfânta Liturghie, când preotul, din altar, în numele lui Hristos, zice: „Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu, Care se frânge pentru voi, spre iertarea păcatelor!”? Hristos

zice: „acesta este Trupul Meu” la prezent. Ne cheamă să ne împărțim cu El viu și nu zice: „Mâncați, acesta a fost Trupul Meu!” Hristos a înviat, este viu. De aceea se zice și azi în Sfânta Liturghie: „Acesta este Trupul Meu!” Viu este Dumnezeu! Ultima Cină I-a fost pregătită lui Hristos de Apostoli, pe Muntele Sionului, iar Hristos ne-a pregătit prima Cină pe Cruce. Fără Cina de pe Cruce, omul ar fi murit. Astfel, cei ce se împărțesc cu Hristos au viață veșnică.

Ostașul, cu sulița, deschide izvorul Sânge-lui, izvorul Iubirii din care se adapă azi toți cei însetați. De atunci, acest izvor n-a secat și va curge mereu, căci și la Cina Mielului ne vom împărți tot cu scump sângele lui Hristos. Ostașul n-a ucis, ci a aprins pe Cruce focul iubirii lui Hristos. El nu ține în mână sulița urii, ci o torță cu care a aprins lemnul Crucii care ardea, dar nu mistuia Trupul lui Hristos. Acel foc ardea doar păcatele noastre cu care Se îmbrăcase Hristos. Hristos, la Înviere, nu iese din mormânt cu veșmânt negru, ci alb. Focul arse toate păcatele noastre.

Crucea aprinsă de ostaș pe Golgota rămâne singura candelă din univers spre care trebuie să ne îndreptăm și să luăm lumină pentru candela sufletelor noastre.

Privind la Cruce, ne aducem aminte ce a făcut Hristos pentru noi și ce facem noi pentru seme-

nii noștri. În graiul nostru românesc, cuvântul „răstignire” stă în centrul actului de Jertfa. În alte limbi, actul Jertfei poartă pecetea cuvântului „cru-cificare”, punându-se accent mai mult pe felul în care o persoană era condamnată la moarte. Însă, în graiul nostru, cuvântul „răstignire” are un plus de valență și exprimă starea pe care a avut-o Fiul lui Dumnezeu atunci când era pe Cruce. Dacă analizăm cuvântul „răstignire”, vedem că este compus din prefixul „răs-” care are aici sensul de neagație și cuvântul de bază „tihnă” (ticnă, tignă). În graiul nostru românesc atât de expresiv, cuvântul „răstignire” ne arată că, pe Cruce, a fost locul unde Fiul lui Dumnezeu n-a avut tihnă.

Hristos a fost judecat și răstignit de „drepti”, nu de păcătoși. „Dreptii ar fi vrut ca Trupul lui Hristos să fie dat corbilor, însă Hristos a hotărât ca Trupul său să fie dat păcătoșilor. Zaheu s-a suit în sicomor ca să-L vadă pe Hristos. Hristos S-a suit pe Cruce ca să vadă toată lumea. O singură cruce arde în univers. Acea este Crucea lui Hristos. Moise a lovit cu toiagul Marea Roșie și a despicat-o în două, ca să salveze poporul lui Israel. Ce mare minune!

Însă ostașul a lovit cu sulița coasta lui Hristos, de unde se deschide izvorul iubirii nemărginite a lui Dumnezeu.

† IOAN

Poeți, pe nedrept, uitați

Balada primului sărut

George TĂRNEA

Pe drumul fără începuturi
al migratoarelor culori
învață să vâneze fluturi
copiii păzitori de flori

Dar vine-o zi neprihănită
o zi cu miezul incolor

când fermecați de-o stea rănită
copiii uită grija lor.

Și-ncep din florile uitate
să se reverse amintiri
prinzând copiii pe-noptate
în jocul primei lor iubiri

Baladă pentru somnul copiilor

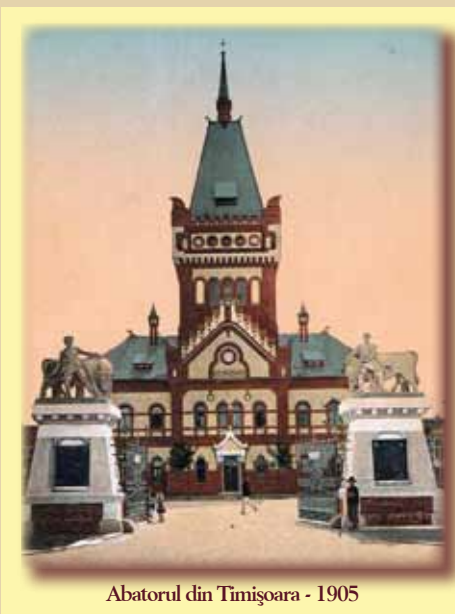
după semnul care
face pace-n toate.

Pasăre măiastră,
pasăre cuminte,
spune-mă veciei
să mă țină minte.

LA PAS, PRIN CAPITALA BANATULUI • LA PAS, PRIN CAPITALA BANATULUI

IOAN HAȚEGAN

Într-un spațiu liber, între cartierele Fabric și Elisabetin s-a construit, în anii 1904-1906, abatorul orașenesc. Planurile au aparținut lui László Székely. Se întindea pe 11 jugăre cadastrale și avea 11 corpuri de clădiri. Cel mai important este însă cel din fața intrării: corpul central. Fațada este în cărămidă aparentă și cu suprafețe tencuite. Ceea ce dă o notă distinctă sunt ancadramentele ferestrelor din cărămidă aparentă. La acoperiș apare frontonul cu creneluri, ce are în centru un cerc înconjurat de un arc treflat. Turnul se înalță maiestuos, în aceeași cărămidă aparentă, cu acoperișul înalt și cu un vârf ascuțit. Clădirile din stânga și dreapta intrării păstrează încă o parte din atmosfera de epocă. Intrarea principală este străjuită de doi stâlpi masivi, pe care tronează câte un grup statuar. Un tânăr stăpânește un taur. Ansamblul degajă forță. Dacă ar fi restaurate grupurile statuare și corpul central, Timișoara ar avea un obiectiv deosebit de atractiv. Iar dacă în interior s-ar amenaja un

Abatorul din Timișoara - 1905

muzeu al îngrășării animalelor și preparării cărnii, cu o linie tradițională și cu gustări pe loc, ce atracție ar mai fi! Până ne aude cineva, să trecem la lucruri mai prozaice, întregul cvartal aparținea abatorului și aici s-au sacrificat zeci de mii de animale. Tot în acest complex se afla și fabrica orașenească de lapte (nici nu ne imaginăm ce rezultat extraordinar a obținut primăria preluând gestionarea acestui produs). Din 1937, aici funcționează și o fabrică de conserve de carne, ce se oprește mai târziu. Abatorul timișorean (indiferent cum s-a numit în timp) are o marcă internațională de comercializare a produselor sale, mult râvnită de concurență. Cu eforturi, firma își păstrează marca. Cum însă vremurile vin și trec, trece și gloria Abatorului timișorean. Azi, într-o parte a complexului funcționează o piață agro-alimentară. O liniște ce te îngheață plutește prin această unitate. Instalațiile stau sub straturi de indiferență, când ar fi atât de ușor să pui un pic de dragoste și imaginație spre a transforma într-un profitabil obiectiv turistic și comercial întreg complexul. Poate în noul mileniu. Din păcate, clădirile se dărâmă.

Foaia de Jimbolia

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

CONSTRUCȚIA DE BLOCURI ANL, DIN NOU PE TAPET

La Jimbolia au reînceput discuțiile pentru repornirea șantierelor la blocurile ANL de pe str. G. Enescu și la campusul școlar. În 18 aprilie, domnul Dr. Ing. Andrei Țurcanu, Director General al Agenției Naționale pentru Locuințe, s-a întâlnit cu primarul Darius-Adrian Postelnicu pentru a vizita șantierul blocurilor ANL, situat pe Str. George Enescu, precum și clădirile campusului școlar aflate

la intrarea în oraș.

S-a discutat despre reluarea lucrărilor la cele două blocuri aflate pe Str. George Enescu, domnul Țurcanu dând asigurări că au fost demarate procedurile de încheiere a unui nou contract de lucrări cu o firmă de construcții, fiind publicate pe SEAP datele necesare unei astfel de proceduri.

O altă problemă abordată a fost situația adresei transmise către ANL, prin care se solicita preluarea clădirilor campusului școlar și transformarea lor în clădiri pentru locuințe destinate tinerilor, se anunță pe pagina de Facebook a Primăriei Jimbolia.

MĂRTURII PENTRU VIITOR!

Elevii din clasa IV-a B de la Școala generală din Deta se vor întoarce în timp, când vor termina cursurile gimnaziale. Este vorba despre un proiect inițiat de doamna învățătoare Bianca Balogh, intitulat „Capsula timpului”, prin

care școlarii au îngropat o urnă cu mesajele elevilor din prezent, pe care, peste patru ani, când vor termina și clasa a opta, elevii le vor putea reciti în cadrul unei ceremonii speciale. Totodată, spune doamna învățătoare, mesajele din „capsula timpului” vor fi trimise pe Lună prin intermediul proiectului Lunar Mission One!

STERILIZARE GRATUITĂ PENTRU CÂINI ȘI PISICI, LA JIMBOLIA

Reprezentanții Primăriei Jimbolia fac cunoscută locuitorilor orașului demararea unei campanii de sterilizare gratuită pentru câini și pisici, desfășurată de cabinetul veterinar Trusor Vet, situat în vecinătatea fostului Liceu Agricol. Proprietarii de animale care vor să își sterilizeze cățeii și pisicile, dar nu își permit costurile unor astfel de operații, pot merge cu patrupelele la cabinet, în zilele de 18, 19 și 20 mai 2018, pe bază de programare prealabilă.

JIMBOLIA CURATĂ!

La Jimbolia, și locuitorii de vârste mici s-au mobilizat pentru curățenia de primăvară. La finele lunii aprilie, mai multe echipe formate din copiii care frecventează Centrul de zi Blythswood, elevii ai Liceului Tehnologic și membri ai Rotaract Club

Jimbolia au întreprins o acțiune de curățare a orașului. Scopul acestei acțiuni a fost acela de a-i responsabiliza și conștientiza pe cetățeni de faptul că înfățișarea orașului depinde și de implicarea directă a acestora în acțiunile de igienizare.

BĂLȚI POPULATE CU PEȘTE, LA JIMBOLIA

Primăria Jimbolia a dat startul proiectului de populare cu pește a mai multor bălți din oraș. Prima acțiune de acest gen a avut loc în 19 aprilie, când s-au introdus în bălțile Herișan, Căneapă, Caldă și Albastră o cantitate de 1500 de kilograme de caras. A doua etapă de populare cu pește s-a organizat în 25 aprilie, fiind populate bălțile Herișan, Szeles, Albastră, Caldă și Roșie cu trei tone de crap oglindă. Reprezentanții Primăriei Jimbolia reamintesc locuitorilor că pescuitul este interzis până în data de 1 iunie 2018.

ATENȚIE LA CĂPUȘE!

Pe fondul discuțiilor din media și al cazurilor apărute în ultima vreme cu privire la persoane mușcate de căpușe, Primăria Jim-

bolia a demarat, în 23 aprilie, o primă acțiune de dezinfecție împotriva căpușelor, a purecilor, a păianjenilor și a altor insecte. Acțiunea a înce-

put seara, de la ora 22.30, și soluțiile împotriva insectelor au fost răspândite terestru cu ajutorul atomizoarelor.

Foiaia Aeroportului Internațional Timișoara „Traian Vuia”

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

TRAFIC ÎN CREȘTERE LA AEROPORTUL INTERNAȚIONAL TIMIȘOARA

Primele trei luni ale acestui an au adus Aeroportului Internațional Timișoara o creștere a traficului în ceea ce privește numărul de pasageri, numărul zborurilor și traficul cargo.

În primele trei luni ale anului 2018 a fost înregistrată o creștere a numărului de pasageri cu 2,6%, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Astfel, dacă în perioada ianuarie-martie 2017, 355.760 de pasageri au călătorit de pe Aeroportul Timișoara, în aceeași perioadă a acestui an au fost înregistrați 364.982 pasageri. Cei mai mulți pasageri au ales să călătorească spre/dinspre București, Londra, Munchen și Bergamo.

La numărul de zboruri a existat tot o creștere de 2,6%: 4.284 aeronave au aterizat sau decolat de la Timișoara, în cursul primelor trei luni ale acestui an, comparativ cu lunile ianuarie-martie 2017 când au fost înregistrate 4.176 zboruri. În ceea ce privește traficul aerian de mărfuri, s-a înregistrat o creștere extraordinară în primul trimestru, când au fost transportate 1.464 tone, cu 53,7% mai mult față de aceeași perioadă a anului trecut. Acest indicator dovedește o dinamică crescută și permanentă a activităților economice a polului de creștere Timișoara-Arad.

În urma anulării unor zboruri ale companiei Ryanair, determinate exclusiv de considerente comerciale, vom încerca să identificăm noi

oportunități de zbor, astfel încât să putem menține, constant și în condiții de eficiență economică, numărul de pasageri înregistrați în anul de vârf 2017. Estimăm că în următorii ani, numărul de pasageri se va stabiliza și va crește moderat dar sănătos, astfel că pregătim investiții pentru a putea gestiona un volum de trafic mai mare comparativ cu cel prezent, în condiții sporite de confort, ne-a declarat directorul Aeroportului Internațional Timișoara, domnul Daniel Idolu.

Începând cu programul de vară, la Aeroportul Internațional Timișoara au fost suplimentate frecvențele pentru 4 destinații: Memmingen – situ-

at între Munchen și Stuttgart, (de la 2 la 3 zboruri/săptămână), Valencia (de la 1 la 2 curse/săptămână), Tel Aviv (de la 2 la 3 curse/săptămână), Dortmund (de la 2 la 3 curse/săptămână) și Bologna (de la 2 la 3 curse/săptămână). Companiile aeriene au decis să nu mai includă în programul de vară destinațiile Berlin, Dusseldorf-Weeze și Eindhoven, care nu s-au dovedit eficiente timp de 18 luni.

De asemenea, compania aeriană Tarom a introdus destinațiile Iași (câte 4 curse/săptămână) și Cluj (3 curse/săptămână), pe lângă cele 26 de curse existente spre/dinspre București. În plus, începând cu luna iunie, compania aeriană Blue Air va introduce destinația Constanța cu 3 zboruri/săptămână.

Există premise rezonabile că se vor deschide noi rute de călătorie, iar când se vor confirma vom informa de îndată cetățenii.

Sezonul estival va debuta în 25 mai, când se va da startul primelor curse charter. În această vară sunt programate zboruri spre Turcia (Antalya, 6 curse pe săptămână) și insulele grecești (Heraklion – Creta, 2 curse săptămânale și Zakynthos, 1 cursă pe săptămână). Pentru o vacanță de vară reușită și cu decolare direct din Timișoara, nu trebuie neglijate destinațiile: Bari, Veneția, Barcelona, Valencia, situate pe litoralul Mării Adriatice și a Mării Mediterane.

TIMIȘOARA Air Show 2018 TUREAZĂ MOTOARELE

Peste o lună se va desfășura cel mai mare spectacol aviatic din vestul țării!

În 23 iunie 2018, la Timișoara Air Show 2018, piloți militari, piloți de acrobație și parașutiști, își vor arăta măiestria, la Aeroportul Traian Vuia Timișoara. În cadrul celei de-a cincea ediții, vor putea fi urmărite evoluțiile elicopterelor și ale avioanelor supersonice ale Forțelor Aeriene Române. Aeroclubul României va fi prezent cu formația *Hawks of Romania*, cu parașutiștii din cadrul formației *Blue Wings* și cu formația de zbor cu avioane ultra-ușoare *The Pellicans*. Vor face demonstrații pe cer și Formația ASALT și Skybolt

of Romania, iar Iacării Acrobați vor folosi efecte pirotehnice. Și în acest an, zborurile acrobatice vor putea fi admirate la apusul soarelui.

Anul acesta, în anul sărbătoririi „Centenarului Marii Uniri”, organizăm a cincea ediție consecutivă a spectacolului aviatic Timișoara Air Show deoarece dorim să continuăm tradiția de a promova și de a împărtăși pasiunea pentru aviație. Va fi o ediție aniversară, cu un spectacol deosebit la care dorim să participe un public cât mai numeros”, ne-a declarat domnul director general Daniel Idolu.

Edițiile anterioare ale Timișoara Air Show s-au bucurat de o audiență deosebită, de aproximativ 10.000 de participanți la fiecare eveniment. Pentru organizarea acestui eveniment, Aeroportul Interna-

țional Timișoara are sprijinul Consiliului Județean Timiș, al Asociației Patronale a Aeroporturilor din România, precum și al unor instituții publice și societăți comerciale.

BARI – CEL MAI BINE PĂSTRAT SECRET AL ITALIEI

Zbor direct din Timișoara: Luni și Vineri

Căutați o destinație perfectă de weekend? Bari este locul care vă va merge la suflet. Apă, mare, soare, gastronomie și istorie, toate se împletesc perfect în sudul Italiei. Bari, capitala regiunii Puglia este orașul care se descoperă, pas cu pas. Puglia este Italia autentică, acolo unde puteți învăța să faceți paste alături de bătrânele italiene, să vă plimbați pe strada și vedeți rufe întinse la uscat pe sârme, între case, exact ca în filmele din anii 50. Puglia înseamnă paste, peste și fructe de mare, vin și ulei de măsline, cafea și înghețata. Înseamnă dealuri cu vii și plantații de măslini, plaje stâncoase și trei mări.

Ce puteți vizita?

Bari: orașul vechi te lasă să descoperi farmecul

autentic al Italiei. Nu ratați centrul vechi, Catedrala San Nicola (cu moaștele sfântului Nicolae) sau Lungomare – faleza de pe malul mării, locul favorit de promenadă.

Alberobello este un inclus în patrimoniul

UNESCO datorită caselor de tip Trulli, niște case ascuțite din piatră cu un acoperiș rotunjit, parcă desprinse din povești.

Pogliano a Mare este poate unul dintre cele mai pitorești orașe din sudul Italiei, supranumit și Perla Adriaticii. Liniștea, farmecul micului oraș și muzică tipică italiană fac din Pogliano a Mare un loc perfect pentru o după-masa sau o seară, departe de fervoarea marilor orașe.

Matera vă va fascina cu arhitectura ciudată și modul de amplasare a caselor, Monopoli – cu plajele spectaculoase sau Lecce, cu amfiteatrul său roman, cu castelul, arhitectura barocă și influențele orientale.

Pentru vacanța perfectă, aveți zbor direct din Timișoara spre Bari, în fiecare luni și vineri de la ora 11:05.

PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL BIRoului DE RELAȚII PUBLICE AL AEROPORTULUI

Foaiia F de Făget

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

PRIMARUL MARCEL AVRAM, LA ADUNAREA GENERALĂ A ASOCIAȚIEI ORAȘELOR DIN ROMÂNIA

În perioada 25-27 aprilie, la Phoenixia Grand Hotel din București, a avut loc cea de a XXVII-a ediție a Adunării Generale a Asociației Orașelor din România. Evenimentul a reunit primari și alți participanți din întreaga țară și principalii parteneri de dialog din cadrul ministerelor și comisiilor parlamentare,

conform „Programului Adunării Generale AOR 2018”. La această ediție a participat și primarul orașului Făget, Marcel Avram. Potrivit acestuia, temele de dezbatere de la Adunarea Generală a Asociației Orașelor din România, care a avut loc în Capitală, au vizat punctul de vedere al AOR privind continuarea reformei în administrație, prin susținerea principiilor: descentralizării, subsidiarității, creșterii autonomiei locale și asigurării finanțării bugetelor locale, în corelație cu responsabilitățile autorităților administrației publice locale, stabilite prin legile în vigoare; Simplificarea și clarificarea legislației din domeniul administrației publice locale, prin modificarea principalelor prevederi legislative cuprinse în Proiectul Codului Administrativ, Proiectul Codului Finanțelor Publice Locale și

Legile privind achizițiile publice; Susținerea conceptului „Orașul - centru de dezvoltare zonală”, pentru sprijinirea dezvoltării orașelor.

Legile privind achizițiile publice; Susținerea conceptului „Orașul - centru de dezvoltare zonală”, pentru sprijinirea dezvoltării orașelor.

BACALAUREATUL BATE LA UȘĂ!

Elevii claselor terminale de liceu se pregătesc intens de febra Bacalaureatului. Pentru examenul „maturității” au emoții mari și elevii de clasa a XII-a de la Liceul Teoretic „Traian Vuia” din Făget. Vă reamintim că prima probă scrisă - Limba și literatura română) - va avea loc în 25 iunie, proba la Limba și literatura maternă este programată în 26 iunie, iar proba obligatorie a profilului, în 27 iunie. Ultima probă scrisă - la alegere a profilului și specializării - se va desfășura în data de 28 iunie. Afișarea primelor rezultate are ca termen data de 4 iulie (până la ora 12:00) și e urmată de depunerea contestațiilor (orele 12:00 - 16:00). Între 5 și 8 iulie vor fi soluționate contestațiile, în timp ce afișarea rezultatelor finale este prevăzută pentru data de 9 iulie.

Administrația locală din Făget continuă proiectele de schimbare la față a orașului. Se continuă lucrările începute la noul teren sintetic din Parcul Petze, urmând a avea loc și alte lucrări de modernizare a parcului. Totodată, și lucrările la grădinița nouă din Partea Românească sunt aproape de finalizare, anunță primarul Marcel Avram. Potrivit edilului-șef, pe lista de obiective a administrației locale se numără și realizarea de parcări și intrânduri pe Calea Lugojului, unde reabilitarea carosabilului a fost finalizată, construirea unui teren sintetic pentru jocuri sportive cu noaptea în zona Telep, a unei capele funerare în cimitirul orthodox, dar și pavarea aleilor pietonale pe străzi, mare parte dintre ele fiind deja finalizate.

PROIECTE ÎN LUCRU, ÎN ORAȘUL CASTANILOR

Parcul Central din Făget ar putea reprimi vechea denumire de Parcul Regele Mihai I. Consiliul Local Făget va dezbate, în ședința ordinară din 14 mai, un proiect de hotărâre inițiat de viceprimarul Vasile Sita și de consilierul local prof. dr. Dumitru Tomoni, privind schimbarea denumirii parcului, „Regele Mihai a fost, este și va rămâne unul din reperele noastre, o personalitate politică în fața căruia istoria se înclină. Din respect pentru Majestatea Sa defunctă și pentru ca numele său să dăinuiască în conștiința generațiilor viitoare, propunem aprobarea schimbării denumirii Parcului Central în Parcul Regele Mihai I”, menționează cei doi inițiatori în nota de fundamentare a proiectului de hotărâre. Potrivit acestora, parcul a mai purtat denumirea de „Parcul Regele Mihai I” și înainte de instalarea regimului comunist, inițiatorii proiectului considerând că revenirea

PARCUL CENTRAL DIN FĂGET AR PUTEA REDEVENI PARCUL REGELE MIHAI I

la această denumire „este nu numai o restituire istorică, ci și o recunoaștere a rolului pe care Majestatea Sa Regele Mihai I-a avut în istoria românilor”, mai ales că Regele îndrăgea această zonă din apropierea Săvârșinului, vizitând orașul Făget de mai multe ori, atât în perioada 1940-1947, cât și după 1990. Inițiatorii proiectului amintesc de repetatele schimbări de nume ale parcului din centrul orașului castanilor, precizând că, după instaurarea dominației habsburgice în Banat, odată cu colonizarea Făgetului, în centrul Făgetului german se afla Biserica și cimitirul catolic, cimitir care, în 1846, a fost dezafectat și transformat în parc. Până în anul 1918, parcul a purtat denumirea de Parcul Bisericii, iar după Marea Unire s-a numit Parcul Central. În anul 1928, Consiliul comunal Făget a stabilit schimbarea denumirii în Parcul Marele Voievod Mihai de Alba Iulia, iar după abdicarea regelui Carol al II-lea și venirea pe tron a Regelui Mihai, în 1940, parcul a primit denumirea de Parcul Regele Mihai I. O altă modificare a denumirii parcului s-a produs după abolirea monarhiei și instalarea regimului comunist, când s-a revenit la denumirea de Parcul Central, pe care o poartă și în prezent.

PAGINĂ REALIZATĂ DE ADA MAXIM

Foaia de Lipova

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Primăria Lipova are în lucru proiecte de zeci de milioane de lei

Iosif Mircea JICHICI - Primar al orașului Lipova

Orice întâlnire cu domnul primar al orașului Lipova se desfășoară mereu sub amenințarea necruțătoare a timpului. Lipova se află într-o perpetuă schimbare și domnul primar are nevoie de timp pentru a supraveghea această dinamică a înnoirii. Și totuși, a avut timp pentru un scurt dialog. Îi mulțumesc.

Domnule primar, în rândul trecut al întâlnirii noastre, am axat firul discuției pe reabilitarea, cu finanțare europeană, a Bisericii „Adormirea Maicii Domnului”. Azi, aș dori să aflăm, dacă se poate și despre alte proiecte...

▶ Cu plăcere, Primăria Orașului Lipova are în derulare, în acest moment, mai multe proiecte de infrastructură, ale căror valoare se ridică la zeci de milioane de lei. Majoritatea proiectelor au obținut finanțare fie din partea Guvernului, prin Programul Național de Dezvoltare Locală, fie din partea Companiei Naționale de Investiții.

Știu că orașul Lipova beneficiază de o finanțare în valoare de 5 milioane de euro (aproximativ 20 de milioane de lei), din fonduri guvernamentale, prin Compania Națională de Investiții, pentru construirea unui nou spital. Și mai știu că anul trecut au început efectiv lucrările la viitorul spital, care va deservi 60.000 de cetățeni de pe Valea Mureșului, acesta urmând a fi dat în folosință peste doi ani.

▶ Vreau să lămuresc o problemă legată de acest spital, pentru că s-au lansat tot felul de

zvонuri prin oraș, ba că nu mai avem finanțare, ba că nu mai vine firma care a câștigat licitația și așa mai departe. E nevoie ca lumea să știe de ce a durat atât de mult până au început lucrările. După tragedia de la Colectiv, au apărut o serie de solicitări în plus de la ISU, motiv pentru care a fost nevoie de modificări la proiect. Nu puteam da drumul la construcția noului spital, până când nu aveam toate avizele necesare. În acest moment, problema este rezolvată, iar lucrările, așa cum bine ai observat, au fost demarate. Nu există nicio problemă legată de finanțarea spitalului, avem un contract ferm cu CNI, deci nu se pune problema să nu se respecte această înțelegere.

Este adevărat că firma care a câștigat licitația s-a confruntat în ultima perioadă cu un deficit de personal, astfel că a pornit spre țări exotice în căutare de muncitorii și-a găsit tocmai în ... Vietnam?

▶ Da, n-au mai găsit forță de muncă în România și au ajuns să „importe” muncitori, sudori, din Vietnam. Până la urmă, important e să-și facă treaba și să finalizeze noul spital în termenul prevăzut în contract. Că sunt români sau vietnamezi, contează mai puțin.

Vorbim se pare despre un proiect amplu, în cazul spitalului...

▶ Prin acest proiect, la Lipova se va face nu numai extinderea spitalului actual, ci și dotarea acestuia. Practic, va fi un corp nou de clădire, în formă de „L”, care va fi legat de cel vechi printr-o pasarelă. Spitalul va beneficia de secții de chirurgie, obstetrică-ginecologie, dar și un compartiment de primire urgențe, ceea ce este extrem de impor-

tant pentru Lipova, dar și pentru Valea Mureșului.

Ne „plimbăm” puțin și pe străzi?

▶ Cu plăcere, mai ales că după doi ani de licitații, contestații, procese, Primăria Lipova a reușit, în sfârșit, să semneze contractul pentru reabilitarea străzii Hașdeu, una dintre puținele din zona centrală rămase neasfaltate.

Dar ați reușit!

▶ Da, am reușit după aproape doi ani să finalizăm procedurile cu licitația și să semnăm contractul pentru reabilitarea acestei străzi. Chiar în aceste zile voi avea o întâlnire cu constructorul și sper să se apuce cât mai repede de treabă. Din păcate, legislația actuală permite ca lucrurile să fie blocate ani de zile, astfel că o investiție care putea să fie realizată în 2016 a fost amânată cu doi ani, din cauza birocrăției. Sper ca lucrurile să se schimbe în acest domeniu, mai ales că actualul Guvern și-a luat angajamentul să modifice legea achizițiilor publice.

În acest sens ați avut un dialog și cu vicepremierul României.

▶ Este adevărat, am discutat în această lună cu vicepremierul Paul Stănescu, iar printre alte lucruri, legat de proiectele din Lipova, mi-a spus că în această lună Guvernul va modifica legea achizițiilor publice, pentru a nu mai avea atâtea blocaje, care împiedică dezvoltarea localităților.

Domnule primar, vă mulțumesc pentru timpul alocat dialogului cu mine.

▶ Cu plăcere.

INTERVIU CONSEMNAȚ DE
ROXANA FURDEAN

UN REAL SUCCES ȘI ÎN ACEST AN PENTRU COMPETIȚIA DE CICLISM

«ROCAA MTB» EDIȚIA A IV-A

Aproape 300 de concurenți la linia de start, biciclete pregătite pentru drum lung, energie multă, soare din plin, concurenți pregătiți pentru o nouă aventură pe dealurile din jurul Lipovei și Șiștarovățului, emoții, nerăbdare și dorința fiecăruia de a câștiga o nouă experiență frumoasă și de ce nu chiar un loc pe podium, pe scurt: „ROCAA MTB Lipova 2018”, ediția a IV-a.

Toate acestea s-au desfășurat la Lipova, unde, așa cum se întâmplă în ultimii 4 ani, a patra lună a anului aduce în prim plan mult așteptatul concurs al primăverii, „ROCAA MTB Lipova”, fiind creată deja o reală tradiție în peisajul evenimentelor sportive din orașul Lipova și din întreaga zonă, această competiție devenind foarte apreciată în rândul iubitorilor de ciclism sau cu alte cuvinte de MTB.

SCURT ISTORIC

Pentru a trece în agendă o scurtă descriere a competiției, putem reaminti că debutul competiției a avut loc în primăvara anului 2015, fiind adresată tuturor iubitorilor de mountain bike și drumeții, dar și celor care aleg plimbările în aer liber, aventura unui nou traseu, cu peisaje de o frumusețe aparte și, nu în ultimul rând, socializarea.

În fiecare an, organizatorii au încercat să împingă limitele și mai departe, cu noi surprize pentru participanți, un nou traseu, distanță mai mare față de traseul anterior și totodată noi provocări, toate acestea gândite de organizatori pentru ediții care să se desfășoare la fel de frumos de fiecare dată, dar care să depășească succesul edițiilor precedente.

270 DE PARTICIPANȚI PE UN TRASEU DE ZECI DE KILOMETRI

Din fericire, succesul a fost și de data aceasta peste măsura așteptărilor, numărul de participanți fiind unul foarte mare – peste 270 de participanți, înscrisi atât online, cât și la fața locului, număr care a depășit numărul participanților de anul trecut.

Lungimea traseului pe care concurenții l-au avut de străbătut a rămas la fel ca și în anul anterior, traseul ales pentru competiția din acest an

fiind stabilit tot pe distanța totală de 43 km, zona întregului traseu fiind cuprinsă între Băile Lipova - localitatea Șiștarovăț – retur.

Una dintre noutățile pentru ediția din acest an, s-a referit la partea de costuri pentru înscriere, tariful de participare devenind în acest an 50 de lei, față de ediția anterioară când a fost 15 lei, taxa putând fi achitată fie online, fie la fața locului, în funcție de modalitatea de înscriere aleasă.

Această taxă a adus automat și alte beneficii concurenților, pachete de start asigurate celor înscrisi online, tricouri personalizate, cronometrare

profesionistă, servicii de siguranță și ordine publică și multe alte servicii asigurate, astfel încât totul să se desfășoare în cele mai bune condiții.

DUPĂ ZECE ORE...

La finalul competiției, câștigătorii primelor trei locuri, masculin și feminin, au fost premiați cu medalii, cupe, diplome și tricouri personalizate, în timp ce toți ceilalți participanți au primit diplome de participare și medalii.

Festivitatea de premiere a câștigătorilor a avut loc în Băile Lipova, unde, după festivitate, toți participanții au fost invitați în zona de camping, pentru a se bucura de o mâncare la ceaun, pregătită special pentru ei, muzică, multă voie bună și un cadru perfect pentru socializare și relaxare după o astfel de competiție.

Competiția a fost organizată de Asociația Sportivă „ROCAA”, cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local al Orașului Lipova, din partea acestora fiind prezenți la eveniment: Iosif Mircea Jichici - Primar și Petru Cocș - Administrator Public, inițiatorii competiției: Răzvan Olariu și Adrian Antoch, precum și reprezentanți din cadrul Primăriei Lipova, care s-au asigurat ca toate detaliile pentru desfășurarea competiției să fie puse la punct încă de la orele dimineții.

Cei care au urcat pe podium:

Masculin: Locul 1 – Florin MUREȘAN (Brașov); Locul 2 – Silviu BULZAN; Locul 3 – ZORAN ZSIVITY.

Feminin: Locul 1 – Ester LUKAS; Locul 2 – Gabriela TOADER; Locul 3 – Ioana Alexandra POPITY.

PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL DOMNIȘOAREI ADELA POPESCU

Foaia de Giarmata

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

Primăria, Consiliul Local și primarul Virgil Bunescu ne ajută foarte mult

Prof. Valentina TOMIȚĂ

Scoala Gimnazială din Giarmata este una dintre cele mai active și mai mari din județul Timiș. Aici învață aproape 600 de elevi coordonați de 42 de profesori. Unitatea școlară este condusă de Darius Mirea, director, și de Valentina Tomiță, director adjunct. În

pauza unui mare spectacol, ce a avut loc în comună, am reușit să o prindem liberă pe doamna prof. Tomiță pentru a ne da un mic interviu.

Doamna prof. Valentina Tomiță, cu ce proiecte și activități frumoase se prezintă Școala Gimnazială din Giarmata în 2018?

► Noi desfășurăm într-un an o serie de proiecte la care participă cu mare entuziasm elevii și cadrele didactice. Avem profesori foarte dăruți, copii implicați și multe activități școlare și extrașcolare.

Puteți să prezentați câteva proiecte pentru cititorii revistei Banatul?

► Școala noastră desfășoară proiecte de eco-

logizare și reciclare de materiale re folosibile, dar și activități de colectare selectivă a deșeurilor. Avem proiecte de plantare de copăcei. De exemplu, fiecare clasă plantează un copac în luna aprilie, cu ocazia Zilei Pământului. Astfel, dezvoltăm la copii spiritul ecologic și de protecție a naturii. De asemenea, participăm la campionate sportive cu elevii și la Telemaratonul speranței (acțiune de colectare de fonduri pentru copiii distrofici din Timiș). Școala din Giarmata face donații și este inclusă la spectacol cu elevi interpreți de muzică. Școala noastră ia parte la comemorarea eroilor neamului, de Ziua Eroilor - în parteneriat cu Biserica Ortodoxă din comună Giarmata - manifestare în cadrul comunității, la care participăm în fiecare an. Suntem prezenți cu elevii și la multe concursuri și olimpiade județene cu rezultate bune. Avem și corul școlii unde activează mulți elevi. Cu acesta participăm la spectacole de Ziua Națională a României sau de 8 Martie - Ziua Mamei. E o tradiție organizarea de spectacol de 1 Decembrie și de 8 Martie la Giarmata. În fiecare an copiii sunt foarte implicați. Amintesc că, la sfârșitul lunii martie, a avut loc o acțiune de

ecologizare de la mic la mare, în colaborare tot cu Primăria. Toți elevii școlii însoțiți de diriginți și învățători au ieșit să ecogizeze comuna Giarmata, oferind un bun exemplu locuitorilor. Activitatea a avut loc în cadrul săptămânii „Să știi mai multe, să fi mai bun”.

Este clar că aveți sprijinul intens al Primăriei Giarmata și al domnului primar Virgil Bunescu.

► Da! Primăria și Consiliul Local Giarmata, în frunte cu domnul primar Bunescu, ne ajută foarte mult și ne susțin în toate activitățile pe care noi le desfășurăm. În acest sens, vor fi achiziționate mai multe module, astfel încât, programul școlar va avea loc numai dimineața. Când avem o problemă legată de școală, apelăm la domnul Bunescu și nu există situație pe care să nu o rezolvăm.

Ce așteaptă profesorii de la Guvernul României?

► Sperăm să ni se majoreze salariile, fiindcă angajații din alte sectoare au fost luați în seamă și li s-au mărit lefurile, dar noi, profesorii, am fost ignorați și nu este bine deloc, fiindcă muncim foarte mult și nu suntem răsplătiți așa cum se cuvine.

GIARMATA – O LOCALITATE CARE DEVINE AN DE AN TOT MAI ÎNFLORITOARE ȘI MODERNĂ

Frumoasa comună Giarmata, aflată la 13 kilometri de capitala Banatului, Timișoara, devine an de an tot mai înfloritoare și modernă, de când harnicul Virgil Bunescu a ajuns primar al localității. Dovadă este că tot ceea ce face el face foarte bine, iar locuitorii au înțeles acest lucru, de aceea i-au acordat încă o dată votul, el aflându-se la jumătatea celei de-a doua legislaturi.

UNUL DINTRE CELE MAI MODERNE CENTRE MEDICALE DIN TIMIȘ

Iată numai câteva exemple. Trebuie să spunem mai întâi că Giarmata are de mai multe luni unul dintre cele mai moderne și eficiente centre medicale de permanență din județul Timiș. Acesta era cu atât mai necesar, cu cât în localitate există mulți pensionari, care trebuie să aibă un serviciu medical non stop la dispoziție. Acest centru funcționează 24 din 24 de ore, iar doi medici se află permanent la datorie. Așadar, cetățenii din Giarmata sunt pe mâini bune. Cetățenii sunt foarte mulțumiți de acest centru medical. Cei mai mulți sunt pacienții din comună care apelează la serviciul doctorilor, dar vin și din satele vecine. Aici se acordă primul ajutor, în caz de urgență, și nu numai atât. Orice persoană suferindă care are nevoie de asistență medicală primește imediat ajutor la centrul de permanență medicală. Pentru cei aflați în stare mai gravă, medicul de gardă cheamă salvarea, iar pacientul este trimis la spital, la Timișoara. „Pe timpul nopții, am avut un caz suspect de infarct și am che-

mat imediat salvarea și a fost transportat la spital la oraș”, a explicat medicul de gardă pe care l-am găsit în timpul vizitei noastre. „Avem un sistem medical foarte bine pus la punct și vrem să avem chiar o mașină pentru salvare. Oricum, cu timpul, o să ne oblige să avem această mașină, ca să se degreze astfel serviciile de urgență din spitale”, spune edilul Bunescu. Și pompierii au un sediu nou, bine întreținut, spațios, luminos și curat, unde se organizează întâlnirile și ședințele. În același timp este și ca un muzeu. Acolo se află inclusiv stindardul pompierilor din comună din anii 1889. De asemenea, Primăria Giarmata s-a conformat noii legi funerare care impune ca morții să nu mai fie ținuți acasă pentru priveghi, ci la capela funerară. Prin urmare, primăria a alocat bani și a fost construită

o capelă funerară, cu parcare afară și sistem de răcire în interior, necesar păstrării mortului în timpul verii. Capela este special amenajată cu bucătărie și pentru fi pregătită o mică pomană în memoria mortului. „Facem capelă și în satul Cernăteaz. Lucrăm la ea”, spune primarul.

ȘCOALĂ NOUĂ ÎN GIARMATA

Amintim că unul dintre proiectele de viitor este amenajarea râului care trece aproape de strada principală, din fața Casei de Cultură. „Râul va fi curățat și taluzat. Vreau să îl amenajez și să fac alei frumoase din ciment prin preajmă, vreau să construiesc o parcare între blocurile de acolo, din apropiere, și să fac și un părculeț de joacă pentru

copii. Va fi făcut și un drum asfaltat. Să termin cu urâtenia și cu boscheții de acolo. Vreau să reglementez zona și să o pun în normalitate”, explică harnicul primar al Giarmatei. În comună era o cantină unde cândva mâncau muncitorii. Pe aceea primăria a achiziționat-o de la fostul IAS și acolo va construi o sală de nunți și pentru cununii. Toată zona va fi amenajată și va fi modernizată. Va fi făcut și un birou pentru eliberarea buletinelor și permiselor auto și a documentelor de stare civilă. Trebuie să reamintim și de marele și curajosul proiect prin care va fi construită școala nouă în Giarmata. „Am decis să fac o școală nouă și să aduc unele îmbunătățiri la proiectul care a fost făcut în urmă cu opt ani, când nu eram eu primar. Atunci, proiectanții nu s-au gândit la acest aspect. Eu vreau să schimb un pic proiectul din mers, să spun așa. Vreau să fac astfel încât ca la școală copiii să poată servi și masa. Nu e așa o avere mare ca primăria să dea o masă caldă elevilor, dar pentru asta e nevoie de o sală unde să fie preparată mâncarea zilnic. În plus, e bine pentru ei să îi mai ții o oră sau două să îi și ajuti pe elevi să își pregătească temele pentru a doua zi. Mai mult decât atât, acum e o criză de forță de muncă generală. Populația îmbătrânește, natalitatea scade și mulți tineri pleacă în Occident. În Italia sunt peste un milion de români plecați. Așadar vreau să transform noua școală într-una de meserii”, a explicat Virgil Bunescu. Noi îi dorim succes!

PAGINĂ REALIZATĂ DE GHEORGHE MIRON

Foaia de Remetea Mare

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Pentru ca Remetea să arate astfel, ea avea nevoie de un om ca domnul primar Golubov Florentina MORAR

Atunci când am întâlnit-o pe tânăra, foarte tânăra doamnă Florentina Morar, de la departamentul de Resurse Umane al primăriei comunei Remetea Mare, mi-am reamintit îndemnul domnului primar Ilie Golubov, care, la începutul colaborării noastre, mi-a spus:

„Roxana, te rog să acorzi spațiu în pagina noastră și prezentării consilierilor noștri, indiferent de culoarea lor politică și chiar angajaților primăriei.” Precum citiți, i-am urmat îndemnul.

Doamnă Florentina Morar...

▶ Spune-mi Florentina, cred că suntem de vârstă apropiată...

Mulțumesc, Florentina, ești fiică a locului, ești născută aici?

▶ M-am născut la Bistrița Năsăud.

Ce frumoasă stemă aveți aveți acolo.

▶ Parcă numai stema!

Adevărat, m-au fascinat în această parte transilvană numărul mare de „biserici negre”, existente în aproape fiecare sat în care au trăit sașii. Ei, și în Banat?

▶ În Banat, am venit în preajma anului 2000, cu părinții, stabilindu-ne în comuna Remetea Mare, satul Ianova. Am urmat liceul la Timișoara și am absolvit la Universitatea de Vest, Facultatea de Drept.

În ce an?

▶ În anul 2009. Am 30 de ani!

Ai treizeci de ani și o fetiță frumoasă.

▶ Mă bucur că știi asta.

Florentina, din ce an te-ai alăturat acestui frumos colectiv?

▶ Din anul 2017.

Resurse umane... cred că mulți cititori, atât din Remetea cât și din alte localități, ar fi curioși, interesați să afle ce se înțelege prin așa numitul „conflict de muncă”?

▶ Prin conflicte de muncă se înțelege conflictele dintre salariați și angajatori privind interesele cu caracter economic, profesional sau social ori drepturile rezultate din desfășurarea raporturilor de muncă.

Cum se pot soluționa astfel de cazuri?

▶ Procedura de soluționare a conflictelor de muncă se stabilește prin lege specială, Legea Dialogului Social.

La câți ani ai venit în comuna Remetea?

▶ Aveam 14 ani. Și vreau să te asigur că azi comuna în care locuiesc pare cu totul alta decât cea din anul venirii mele.

Un exemplu?

▶ Un exemplu poate fi acela văzut cu ochiul liber și anume drumurile. Asfaltul, pretutindeni pe unde calci, sau treci cu mașina. Ori renovările la diverse obiective, lucrările noi, iluminatul stradal economic, s-a introdus gazul, s-au amenajat locuri noi de joacă pentru copiii comunei, s-au

modernizat școlile...

Da, Remetea arată azi așa cum și-o doresc oamenii săi.

▶ Aș dori să spun că, pentru ca Remetea să arate astfel, ea avea nevoie de un om ca domnul primar Golubov.

Adică?

▶ De un bun gospodar, de un om pe care îl interesează comuna sa. Și nu numai comuna, ci și personalul care îi este alături în primărie. Un om de încredere, cu care se colaborează foarte bine. Un om cu care îți place să lucrezi.

Dacă tot ai vorbit de modernizarea grădinițelor și a școlilor din comună, pe fetița ta unde o vei da la grădiniță, știind că orașul este foarte aproape?

▶ În comuna noastră, pentru că nu este nici o diferență între condițiile noastre și cele de la oraș. Ar trebui să amintesc și de cadrele medicale ale comunei, de profesionalismul și accesibilitatea lor.

Tinerii care au împlinit 16 ani pot lucra câte ore pe zi?

▶ Șase ore pe zi.

Spune-mi ceva despre colectivul în care lucrezi?

▶ Îmi amintesc, cu plăcere, că acest colectiv din primăria comunei mi-a fost cunoscut prima dată în calitate mea de... contribuabil, ca să zic așa, ei, atunci mi-am spus că mi-ar plăcea să lucrez în mijlocul unor asemenea oameni. Și precum vezi, azi mă aflu aici!

ESTE BINE SĂ ȘTIȚI...

CE SPUNE LEGEA DESPRE ÎNVOIRE?

Învoirea nu este reglementată legal. În Codul Muncii nu avem prevăzut regimul învoirilor de la locul de muncă. Cu toate acestea, în practică, se utilizează învoirea salariatului de la locul de muncă, în baza principiului libertății de voință a

părților contractului individual de muncă.

Primul lucru pe care îl vom reține este faptul că pe durata învoirii, contractul individual de muncă nu se suspendă și implicit, nici salariul nu se suspendă. În practică, fără a exista o prevedere legală, se utilizează și învoirea salariatului de la serviciu, cu plata salariului, în baza principiului libertății de voință a părților contractului individual de muncă.

Când se acordă învoire salariaților? Învoirea se acordă de către angajator, în beneficiul angajatului, atunci când acesta are nevoie să lipsească temporar de la locul de muncă, pentru a-și rezolva interesele personale.

Rubrica școlii

DESPRE VERBELE LIMBII ROMÂNE

Rubrica doctorului VETERINAR

Verbele limbii române se grupează în patru conjugări, în funcție de vocala sau de vocalele în care se termină verbele respective: conjugarea întâi pentru verbele terminate în „a” (a da, a mânca, a umbla, a colora, a aduna, a șifona, a apuca, a curăța, a strâmba etc.), plus, ca excepție, verbele „a crea” și „a veghea”; conjugarea a doua pentru majoritatea verbelor terminate în „ea” (a plăcea, a părea, a vedea, a tăcea, a șede, a cădea etc.); conjugarea a treia pentru verbele terminate în „e” (a ajunge, a pune, a zice, a merge, a trage, a crede, a spune, a face, a plânge, a bate etc.); și conjugarea a patra pentru verbele terminate în „i” sau „î” (a simți, a porni, a veni, a plesni, a sprinjini, a trăi, a coborî, a urî, a vârf, a se mohorî etc.).

CALUL ARE MEMORIE EMOȚIONALĂ

DR. VASILE VIȘĂOAN

Conform unui studiu recent, caii nu doar că pot observa atunci când ești într-o stare proastă, dar și-o amintesc și mai târziu, chiar dacă nu ai făcut nimic să îi superi. Dovezile studiului realizat de mari universități sugerează că aceste animale răspund diferit persoanelor în funcție de expresia facială pe care au văzut-o anterior la ele.

Caii pot citi expresiile faciale ale oamenilor și își pot aminti starea emoțională anterioară a persoanei atunci când o reîntâlnesc. De asemenea, își adaptează comportamentul la aceștia, a declarat psihologul Karen McComb. În esență, caii au o memorie emoțională.

Pentru cei ce nu stau mult în preajma cailor descoperirea pare incredibilă, însă majoritatea persoanelor ce lucrează cu aceste animale aveau nevoie de astfel de dovezi solide pentru confirmarea a ceea ce suspectau anterior. Și alte animale sociale, precum câinii sau chiar oile, își amintesc și pot răspunde în funcție de chipul uman.

PAGINĂ COORDONATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaia de Dumbrăvița

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

EVENIMENT DE CULOARE ȘI TRADIȚIE LA DUMBRĂVIȚA, DEZVOLTAT PRIN PROIECT TRANSFRONTALIER

La jumătatea lunii mai, s-a implementat proiectul transfrontalier „Păstrarea vie a tradițiilor și obiceiurilor în 4 domenii”, început cu un an în urmă și susținut de localitățile Dumbrăvița și cele 12 localități ce constituie Opștina Zitiște, din Republica Serbia.

Acum se poate trage linie în ceea ce privește acțiunile comune organizate și dezvoltate prin proiect de cele 13 localități implicate, care au dus la creșterea integrării culturale în zona transfrontalieră.

Întrădevar, obiceiurile și tradițiile populare au fost reînprospătate prin dansuri populare, prin manifestările gastronomice prin tradiții de artizanat și obiceiuri populare care au antrenat un public numeros din cele 13 localități. Prin faptul că s-au înființat puncte de tradiție în fiecare localitate și la toate evenimentele au participat cetățeni din ambele laturi ale frontierei, publicul țintă a fost atins și de asemenea obiectivele proiectului au fost îndeplinite.

Astfel în Dumbrăvița:

- pe 1 octombrie a fost organizat un „Festival de tocăniță” la care au participat concurenți și gurmanzi din Zitiște și din Dumbrăvița.

- între 15-19 octombrie la Valea lui Liman a fost

organizată o tabără de dans cu 90 de participanți.

- în decembrie s-a organizat „Festivalul de colinde și obiceiuri de iarnă” unde au participat colindători și artizani din Zitiște

- la manifestarea de „Fărșang” din februarie, anul acesta au participat, de asemenea, partenerii sârbi cu obiceiuri specifice de la ei.

- în luna martie Festivalul „Lada cu Zestre” organizat pentru prima dată la Dumbrăvița nu ar fi avut succesul și răsunetul de mare eveniment fără aportul cetățenilor sârbi din opștina Zitiște.

La Zitiște:

- în data de 19.08.2017 la Srpski Itebej a avut loc un festival de dansuri și obiceiuri populare. S-a dansat în aer liber în parcul din centrul localității, spectatorii au apreciat și au aplaudat îndelung formația Dumbrăvițeana, iar în final toată lumea s-a prins într-o horă a prieteniei. Partenerii din România au vizitat un bogat muzeu etnografic local și expoziția cu produse tradiționale amenajată în parc, precum și tradiționalul concurs în direct al producătorilor de palincă.

- în 10 septembrie localitatea românească Torak a sărbătorit 250 de ani de la venirea locuitorilor din satul Săcălaz. În acest sens s-a sfințit o placă comemorativă, s-au ținut discursuri pe tema formării satului și s-a desfășurat un frumos program artistic cu formații din Torak și din Dumbrăvița. Gospodinele din Torak și din Dumbrăvița au participat la o competiție gastronomică de patiserie cu produse de casă dulci și sărate.

- în 28 aprilie anul acesta, la Hetin a avut loc Festivalul clătitelor, unde tot satul de graniță a fost în sărbătoare. În spațiul amenajat lângă sala de spectacole din Hetin, participanții au concurat la gătitul clătitelor, formațiile din Dumbrăvița și Opștina Zitiște au oferit publicului clătite tradiționale cu diferite umpluturi. Formațiile de bucătari amatori s-au întrecut la gătitul clătitelor, iar juriul și spectatorii un avut de gustat din multitudinea de

arome și gustări. În sala de spectacole formațiile populare de dans au prezentat un spectacol folcloric. Din comuna Dumbrăvița au participat formațiile Gospodinelor și cele ale Seniorilor. Cele două formații au prezentat dansuri ungurești și dansuri caracteristice zonei Banatului.

- în satul Torda în data de 16.09.2017 au participat Formația Gospodinelor și Formația Seniorilor cu un frumos program artistic cu muzică populară maghiară. Seniorii din Dumbrăvița au participat și la concursul gastronomic de gulaș.

- în satul Banatsko Karadjordjevo, în data de 26.01.2018, s-a organizat un festival folcloric la care Veronica Kretten a participat cu muzicanți și formația Dumbrăvițeana. Dansurile tradiționale din zona de câmpie a Banatului au avut mare succes.

- în satul Novi Itebej, în data de 27.01.2018, la festivalul organizat a participat Veronica Kretten a participat cu muzicanți și formația Dumbrăvițeana.

- în opștina Zitiște, în data de 10.03.2018, a fost organizat evenimentul tradițional „Spomenar”, la care au participat formația gospodinelor, formația seniorilor și formația „Butykos” cu dansuri tradiționale din zona Satu-Mare.

CONCETĂȚEAN DUMBRĂVIȚEAN CARE A ÎMPLINIT 102 ANI !

Stiați că suntem onorați să avem printre noi o doamnă care a împlinit de curând, nici mai mult nici mai puțin, 102 ani. Îi urăm sănătate și zile liniștite să o sărbătorim și anul viitor!

Doamna se numește Prelipcean Reveca, locuiește de doi ani în Dumbrăvița pe strada Liniștei nr. 4, la fiica ei, Paraschiva Sorîndaru, care o îngrijește. Doamna Prelipcean Reveca s-a născut în 22 martie 1916, în localitatea Horodnic de Jos, județul Suceava. A învățat 7 clase primare la școala din sat. S-a căsătorit în 1936 și a avut

patru copii: două fete și doi băieți gemeni. Soțul, Prelipcean Vasile, ca un bun român a luptat în al Doilea Război Mondial, iar în 1969 s-a prăpădit.

Fiica Paraschiva a venit în Banat în 1954, unde și-a întemeiat la rândul-i familie. Băiatul dumneei este profesor universitar, iar nora judecător, și împreună i-au dăruit un nepot, care este strănepotul doamnei Reveca și lumina tuturor. O familie respectabilă de oameni cumiți și cu frica lui Dumnezeu. Toată familia frecventează Biserica Ortodoxă, doamna Paraschiva merge în fiecare duminică la slujbă.

Cu flori și un coș cu bunătăți, astăzi a pășit pragul părintele Baboș să o felicite și să o încurajeze întru Dumnezeu, să o spovedească și să o împărtășească pe doamna Reveca. Mamă și fiică l-au primit cu brațele deschise pe părintele paroh.

Îmbrăcată în costum popular autentic, ochii albaștri ai bătrânei s-au înviorat la apariția părintelui, semn că era așteptat. Pe masă se afla un tort pe care scrie 102 ani. A primit cu drag florile și vorbele duioase, s-a produs o liniște înălțătoare, credincios și duhovnic au stat mână în mână și au săvârșit cele de cuviință. Părintele a dat

împătașania... doamna Reveca se ajuta cu mâna stângă să ridice mâna dreaptă pentru închinăciune, fața era liniștită, ochii lăcrimau izbăvirea. A împlinit 102 ani! La mulți ani!

Mai apoi, la acest eveniment înălțător a venit primarul comunei, domnul Victor Malac. Doamna Reveca și întreaga familie s-a bucurat de atenția acordată. Când a înțeles că și primarul se trage din nordul Moldovei, doamna Reveca s-a bucurat și a mulțumit de onoarea prezenței.

Aduc mulțumiri domnului CONSTANTIN NICOLAE, pentru sprijinul acordat în realizarea acestei pagini - ROXANA FURDEAN

Foaia de Sînandrei

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Viitorul Uniunii Primarilor din Banatul Istoric depinde, în mare măsură, și de implicarea noastră

Florin Claudiu COMAN - primarul comunei Sînandrei

Sînandrei... Pe străzi și la ferestrele caselor, flori îngrijite cu mîgălă. Străzi curate pe care domnește ordinea. În primărie la fel: ordine și curățenie. Se simte mâna gospodarului de la intrare. Domnul primar Coman mă primește, ca de fiecare dată, vesel. Și vorbim...

Domnule primar, la trecuta noastră întâlnire, v-ați arătat mâhnit de felul în care cei pe care primarii îi trimit în Parlamentul țării înțeleg să-și facă datoria pe perioada mandatului lor. Mai bine zis, nu își fac, nu își respectă atât promisiunile cât și încrederea cu care primarii i-au susținut în alegeri. Deși ați încercat să schimbați prezența în Parlament cu o nouă generație.

▶ Așa cum ți-am spus la sfârșitul întâlnirii noastre trecute, nu văd o îmbunătățire nici cu această generație, în susținerea, din partea lor, a comunităților care i-au trimis acolo.

O soluție?

▶ S-ar putea ca la viitoarele alegeri să mai

schimbăm o dată ordinea listei. Cred, totuși, că vom reuși, în final, să trimitem în Parlamentul țării și oameni potriviți acestei demnități. Parlamentarul de până acum nu înțelege, sau nu vrea să înțeleagă, ce are de făcut pentru teritoriu.

Stă inert în fotoliu?

▶ Se ascunde, parcă se ascunde în spatele băncilor, se ascunde de responsabilitățile pentru care a fost mandatat să le soluționeze. Este adevărat și faptul că mulți din ei sunt tineri, fără experiența necesară, iar până deprind ceva experiență li se încheie mandatul și vin iarăși la reconfirmare. Iar noi nu îi mai reconfirmăm din pricina lipsei de performanță.

Domnule primar, aș dori să vă întreb dacă nu găsiți oportunități trimiterea unor primari cu experiență, cu realizări, cu multe mandate „în spate”, în Parlamentul României pentru a evita regretele ulterioare ale oamenilor?

▶ Să știi, domnișoară Roxana, că au fost și continuă să fie discuții foarte serioase în acest sens și cu siguranță, la viitoarele alegeri parlamentare, cel puțin un primar va fi pe lista parlamentară. Și aceste discuții se poartă la întâlniri oficiale, în cadrul Biroului Permanent.

Vă propun, iată din nou în discuția cu dumneavoastră abordăm și alte subiecte decât cele administrative, ceea ce face ca dialogul nostru să fie mai interesant, să-mi spuneți părerea dumneavoastră, ca membru fondator al Uniunii Primarilor din Banatul Istoric, despre această, relativ, tânără instituție.

▶ Am participat, este adevărat, nu numai la întrunirea de constituire a Uniunii, dar și la celelalte întâlniri necesare pentru buna sa fundamentare și o consider de bun augur. Sigur, va trebui să o vedem, ca să spun așa, la treabă. Să nu pățim cu ea...

Ce pățiți cu parlamentarii.

▶ Exact, să nu pățim ce pățim cu parlamentarii. La început, suntem mai rezervați, dar orice acțiune a Uniunii trebuie susținută și o vom susține, atâta timp cât Uniunea va sluji interesele comunităților pe care le reprezentăm. Și când spun asta, mă gândesc nu numai la cele economice, ci și la cele culturale, sportive sau de promovare a comunelor noastre prin jurnalele pe care le edităm. Domnișoară Roxana, viitorul Uniunii Primarilor din Banatul Istoric depinde, în mare măsură, și de implicarea noastră.

PUNCTE DE ATRACȚIE TURISTICĂ ÎN COMUNA NOASTRĂ

CASTELUL CONTELUI

Claudius Florimund Mercy d'Argenteau, cunoscut mai ales sub numele de Contele Mercy, s-a născut la anul

1666, în Lorena, și a sfârșit din viață la 29 iunie 1734, căzut într-o bătălie în apropiere de orașul Parma, pe când era feldmareșal în armata Imperiului Habsburgic.

A fost general în armata lui Eugeniu de Savoia, cel care a cucerit Banatul după ce i-a înfrânt pe otomani. Contele Mercy a devenit guvernator militar și civil al Banatului imperial. Printre construcțiile cele mai cunoscute rămase din vremea lui se numără Palatul Mercy din Timișoara, aflat pe strada Proclamația de la Timișoara nr. 7, și Castelul Mercy din satul Carani (Mercydorf), comuna Sînandrei, construit între anii 1733 și 1734.

CETĂȚENI DE ONOARE AI COMUNEI SÎNANDREI

HANS JUNG

Unul dintre marii tenori ai Banatului, Hans Jung, s-a născut la 1 februarie 1931, la Sînandrei. În urma lui sunt șapte generații de șvabi, începând cu Martin Jung, cel plecat la anul 1784 din Alsacia, satul Betweiler, cu gândul de a se așeza în Banatul stăpânit de Iosif al II-lea, acolo unde germanii veniți de departe aveau mari privilegii ca și coloniști.

Susține examenul de stat la Conservatorul din Cluj cu opera „La Traviata” de Verdi. Prin concurs, este admis la Opera din Timișoara,

unde de butează cu Mozart, în 1959, în spectacolul „Bastien și Bastienne”. A jucat la Timișoara vreme de cincisprezece ani roluri de mai mare sau de mai mică întindere, operă și operetă.

În vara anului 2008, Hans Jung a revenit în comuna natală, Sînandrei, unde, într-o atmosferă emoționantă, i-a fost acordat titlul de „Cetățean de Onoare”. La nici doi ani de la acordarea titlului, tenorul șvab din Sînandrei trece la cele veșnice, în 14 martie 2010.

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaiia de Măureni

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

Măureni este un adevărat șantier acum, pentru că lucrăm pentru a aduce comuna la rangul pe care ni-l dorim!

Brian FILIMON - primarul comunei Măureni

Administrația locală din Măureni continuă proiectele de modernizare a comunei, pentru îmbunătățirea condițiilor de trai ale locuitorilor. Pentru a afla direct de la sursă în ce stadiu sunt proiectele demarate, l-am invitat la dialog pe primarul

Brian Filimon.

Domnule primar, știu că o mare bucurie pentru dumneavoastră este obținerea unei finanțări pentru un proiect de amploare, în valoare de de 8,8 milioane de lei, care prevede asfaltarea a circa 9 kilometri de străzi, atât din Măureni, cât și din satul aparținător Șoșdea, dar și realizarea de rigole și podețe. Vorbim de o investiție care va fi realizată de Ministerul Dezvoltării Regionale, prin Compania Națională de Investiții.

▶ Da, este adevărat. Se va scoate la licitație proiectul pentru asfaltarea a 9 kilometri de

străzi, jumătate din ele sunt la Șoșdea și jumătate la Măureni. Acesta ar fi cel mai mare proiect al nostru, pentru că momentan nu avem asfaltat nimic în comună. Și lucrarea de canalizare e în desfășurare, chiar vrem ca pe tronsoanele pe care va veni asfaltul să fie deja finalizate lucrările de canalizare, pentru a nu mai reveni după asfaltare să spargem acele zone.

Pe lângă acest mare proiect, imperios necesar, știm că aveți deschise și alte lucrări importante. Vă invit să le reamintim pentru cititorii noștri.

▶ Desigur, mai avem licitație acum la cei trei kilometri de turnare asfalt al drumului comunal Șoșdea-Tormac, care leagă Carașul de Timiș, unde ne vom uni cu cei de la Tormac, îl vom scoate la licitație, care e tot pe Ministerul Dezvoltării. Am mai început și

reabilitarea școlilor de la Șoșdea și Tormac, unde acum se lucrează la termoizolarea clădirilor, deja au început muncitorii lucrul la ele, la Șoșdea, în prima fază. Totodată, acum se finalizează proiectul pentru dispensarul cu cele cinci cabinete medicale. Mai avem un cabinet în comună, dar e mai micuț, și profităm de faptul că am câștigat acest proiect cu cinci cabinete, tot pe Ministerul Dezvoltării. E aproape de Primărie, proiectul e aproape finalizat și ne pregătim pentru procedura de achiziție. Deci acestea ar fi pe PNDL. Dar mai avem foarte multe lucrări micuțe, amenajarea de spații verzi, în zona centrală a comunei și nu numai, iluminatul electric se continuă pe Măureni, din stâlp în stâlp. Avem foarte multe lucrări deschise, comuna Măureni este un adevărat șantier în acest moment. Încercăm să facem cât mai multe lucruri bune pentru a putea avea și noi condiții de trai normale, așa cum trebuie să fie într-o societate modernă.

Totodată, am aflat că vă pregătiți de sărbătoarea comunei și se lucrează intens la ultimele pregătiri. Vor fi zile cu multă bucurie...

▶ Așa e, am finalizat reabilitarea Căminului cultural cu bani din bugetul local, pentru că ne pregătim de rugile care vor fi în 27 și 28 mai la Măureni, iar pe 3 - 4 iunie la Șoșdea. Avem deja programul artistic conturat pentru rugă, vor veni interpreți îndrăgiți și va fi un spectacol de amploare de care să se bucure toți locuitorii și oaspeții lor. Dacă vorbim de invitații care vor veni, vă pot spune că în prima zi a Rugii de la Măureni va urca pe scenă Keba band, o formație româno-sârbească de la Timișoara, solistul este Deian Milovan Keba, care va cânta împreună cu interpreta noastră din localitate, Ramona Faur. În a doua zi ne vom bucura de prestația cunoscutului Ovidiu Rusu, iar la Ruga de la Șoșdea, în prima zi va cânta Nicu Novac cu fiica sa, interpreta Nicoleta Novac, iar a doua zi îl vom asculta pe Dumitru Telega-Meca. Tot în acea seară, va urca pe scena de la Șoșdea din nou îndrăgita noastră Ramona Faur. Cu alte cuvinte vom avea un spectacol foarte frumos și mult așteptat de toți. Am amenajat deja platoul de la Măureni, iar acum îl pregătim și pe cel de la Șoșdea, un platou

mare din fața căminului.

Trebuie să amintim și de faptul că, recent, ați fost ales în Consiliul Eparhial al județului Caraș-Severin, cum priviți acest lucru?

▶ E adevărat, s-a hotărât să fiu ales membru al acestui consiliu. Am primit prin poștă deja invitația la prima ședință, care va avea loc în 22 mai la Episcopia Caransebeș. Încă nu știu exact ce responsabilități voi avea pe această funcție, însă am fost ales de toți membrii consiliului să reprezint primarii din tot județul, și voi participa și la această activitate cu mult drag.

Ce ne puteți spune despre activitatea din Uniunea Primarilor din Banatul Istoric, al cărui membru sunteți?

▶ Mie mi se pare un lucru foarte bun, mai ales că în ziua de astăzi ne ajunge foarte greu timpul. E un prilej de a mă întâlni cu mai mulți primari din județ și nu numai, pentru a schimba păreri, dar și idei foarte bune de proiecte. Prin aceste întâlniri se realizează o apropiere între noi, edilii, se pot deschide colaborări

foarte frumoase, prietenii și schimburi de experiență, pentru că chiar avem ce învăța unii de la alții. Mie mi se pare foarte interesant și chiar încerc să particip la fiecare întâlnire a Uniunii, tocmai în ideea că suntem într-un continuu proces de învățare.

La final de interviu, vă invit să adresați un mesaj celor la care vă gândiți în fiecare zi, locuitorii comunei pe care o gestionați.

▶ Eu cred că s-a demonstrat deja că doar cu răbdare și prin ajutorul comun - doar împreună putem reuși și cred cu tărie acest lucru - s-a demonstrat deci că doar prin conlucrare se pot face lucruri și demersuri posibile pentru a aduce comunitatea la rangul la care ne dorim, și trebuie să mergem împreună pe acest drum.

**DIALOG CONSEMNAȚ DE
DIANA MIHAI**

Foaiia de Bata

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

Smai, pe drumul spre Bata, pâlcuri de băgrini înfloriți dau o altă intensitate verdelui pădurilor din apropierea comunei. În satul-comună, zgomotele ulișilor au ceva vesel în ele, parcă se prefiră ca fumuri ușoare spre cerul de primăvară. Azi mi-am propus să vorbesc cu domnul

primar despre altceva decât despre problemele administrației. Despre ceva ce va interesa toți cititorii noștri. Despre un punct de atracție turistică. Despre castelul din Bulci. Castel vizitat de-a lungul anilor de: Vicentiu Babeș, de Andrei Șaguna, de Franz Liszt, de Carol I și Carol al II-lea și, mai ales, de fiul său Regele Mihai.

Amplasat într-un parc imens, pe malul Mureșului, castelul este una din cele mai impozante construcții de acest fel. Pe două din fațadele clădirii se găsesc terase cu blazoanele mocioneștilor sculptate în relief.

Castelul de la Bulci a fost naționalizat și transformat în anul 1949 în sediu al G.A.S. și, după alți câțiva ani, a fost amenajat un preventoriu TBC. Iar azi...

Domnule primar, pentru oaspeții comunei dumneavoastră, aș dori să vorbim azi despre Bulci, mai exact, despre castelul din Bulci.

► Castelul de la Bulci se află pe teritoriul comunei noastre, dar el aparține Primăriei municipiului Arad. Până nu demult, aveau loc la noi, anual, în fața castelului Mocioneștilor din Bulci, admirabile concerte de muzică medievală. De cultură a muzicii medievale. Se povesteau spectatorilor, nu puțini la număr, se ofereau, mai bine zis, date legate de fiecare piesă interpretată. Aflau astfel oamenii la care curte regală ori împărătească s-a cântat întâia oară respectiva compoziție. Și vreau să menționez că artiștii erau îmbrăcați în costume de epocă.

Ce are deosebit acest castel, din punctul de vedere al construcției?

► Cred că cei care l-au construit au fost bine, foarte bine documentați din toate punctele de vedere privind obiectivul gândit. Și când spun asta mă gândesc chiar la alegerea locului, în imediata apropiere a Mureșului. Un loc de o frumusețe rară, dar care se arăta la alegerea construcției extrem de expus la revărsarea Mureșului. Ei bine, deși Mureșul s-a supărat de multe ori, ieșindu-și din matcă, înundând drumul satului și casele într-un asemenea mod încât circulația era posibilă pe aria satului doar cu barca, Mureșul nu a intrat nici în parcul castelului. Oamenii acolo și-au dus animalele pentru a le scăpa de furia apelor.

Lucru de mirare, domnule primar, știind că această frumoasă proprietate a Mocioneștilor se învecinează cu malul Mureșului.

► Adevărat.

Aveți în glas, acum când îmi vorbiți despre acest castel, o undă de duioșie împletită cu regret.

► Domnișoară Roxana, roagă-l pe președintele dumatile să te ducă odată la

Bulci...

M-a dus.

► Atunci mă crezi când îți spun că e un regret mare al meu această bijuterie nobiliară. Știi, câteodată, când mă plimb prin parcul castelului și bate vântul, se întâmplă ca o fereastră să scârție din încuietori. În liniștea aceea, în pustietatea stăpână pe acel loc, plânsul ferestrei este sfâșietor... trist.

Au trecut pe acolo specialiști?

► Da, au fost doi specialiști de patrimoniu nobiliar, un distins domn din Londra, domnul Loyd, care în prima fază a spus că o reabilitare a acestui castel ar însemna 2.000.000 de euro. Și asta a fost cu mulți ani în urmă.

Azi?

► Azi suma ar fi considerabil mai mare. Dar, de atunci, am tot primit oferte din partea unor oameni interesați să cumpere acest obiectiv. Pentru noi, oameni ai locului, ar fi fost o mare bucurie ca acest castel să fie reabilitat iar destinația care i se va da, oricare va fi, nu poate decât să fie benefică pentru comunitatea noastră. Chiar am venit în sprijinul unor astfel de potențiali investitori, prin asfaltarea drumului de la Țela până la Bulci.

Regele Mihai, la vânătoare în zona Bulciului

A costat mult?

► A meritat! Roxana, vorbim despre un domeniu cu parc dendrologic de nouă hectare, cu o seră unică în Europa și cu un trecut glorios.

Mult au iubit mocioneștii aceste locuri...

► O, dar și oamenii locului i-au iubit, i-au venerat. Poate și din această pricină, mama, ultima mamă a acestui măreț neam românesc, a refuzat să fie înmormântată în cavoul familiei aflat pe domeniul din Foeni, cerând cu limbă de moarte să fie înmormântată în cimitirul satului Bulci, între săraci. Între acei oameni pe care i-a iubit și i-a ajutat mereu cât a fost în viață. Din acest motiv, ultima mamă a mocioneștilor e recunoscută și azi în amintirea oamenilor drept „Mama săracilor”. În romanul său Taina izvoarelor, soția mea a dedicat un întreg capitol acestei ilustre familii. Alături de ea, însoțind-o în munca sa de documentare, am vizitat și eu mausoleul de la Foeni.

M-a dus și pe mine Vasile Todi.

► Atunci ai văzut la ce fapte nelegiuite se pot deda oamenii. Au profanat mausoleul în căutarea unor închipuite avuții.

Bunurile mocioneștilor, piesele de mobilier din castel?

► După naționalizare, atunci când castelul a

Întârziind la o anumită pagină, regele a început să plângă

Ioan MICURESCU - primarul comunei Bata

primit tot felul de destinații, au fost înstrăinate.

Avem noi, românii, un mod ciudat de a privi moștenirile lăsate de înaintași?

► Da, noi avem o abordare diferită față de occidentali și spun asta cu gândul la perioada când coordonam „Comisia de Cultură” a județului Arad, s-au derulat atunci unele studii, privind modul de a transmite mesajul generațiilor. Ei bine, România a dat în acest studiu, mesajul cel mai prost, dacă pot să mă exprim astfel.

Cum asta?

► Pentru că la noi funcționează, încă, din păcate, acea dorință conform căreia, dacă noi am trăit greu, măcar copiii noștri să o ducă bine. Să o ducă bine, dar fără să muncească.

De ce această proprietate de la Bulci nu a fost retrocedată moștenitorului de drept al familiei românești Mocioni?

► S-a spus că cererea s-a făcut prea târziu! Deși, două instanțe i-au dat câștig de cauză, iar a treia a respins cererea urmașului mocioneștilor. Măhnit, dar dovedind dragoste pentru locurile strămoșilor săi, domnul Michael Eduard Mocioni-Stîrcea a construit o nouă și splendidă locație numită „Casa Bata”, mai mult chiar, în memoria strămoșilor, domnul Stîrcea-Mocioni a refăcut, pe același amplasament, noul parc de vânătoare.

Regele?

► Ei, am trait bucuria și onoarea de a trăi o întâlnire emoționantă în preajma regelui Mihai. Eram îmbrăcat în ținuta de gala a vânătorilor, regele și-a îndreptat privirea spre mine, a făcut un pas în direcția mea, am cutezat și eu, răspunzându-l cu plăcere la o serie de întrebări. M-a întrebat, printre altele, despre ponderea vânatului, i-am spus că este reprezentată de mistreț și regele a rămas surprins, pentru că altădată zona era vestită pentru căpriorul roșu. La o altă vizită, regele a iubit și prețuit nespus de mult Bulciul, domnul Michael Eduard Mocioni-Stîrcea i-a înmânat un jurnal al tatălui său, unde descria câteva partide de vânătoare. Întârziind la o anumită pagină, regele a început să plângă. Era pagina în care era povestită o vânătoare a sa. „Îmi amintesc această zi”, a oftat regele unei amintiri frumoase. A fost, acea întâlnire, o întâlnire interactivă, pe durata căreia regele s-a întreținut cu sătenii. Îmi amintesc emoția care l-a încercat, pe rege, l-a întâlnirea cu podarul vremurilor tinereții sale. „Vă mai amintiți Majestate – l-a întrebat podarul, bătrân acum și el – când v-am întrebat, de ce nu veniți mai des la Bulci?” Spre surprinderea bătrânului podar, regele a păstrat amintirea răspunsului: „Îmi sunt tare dragi aceste locuri, dar treburi importante mă rețin la București.” Mai mult, regele s-a adresat podarului numindu-l „Von Amiral”, ca în vremurile de odinioară, fapt ce a umplut cu lacrimi ochii podarului tinereții sale.

Domnule primar, vă mulțumesc.

► Și eu îți mulțumesc, mi-ai deșteptat, cu acest dialog, amintiri frumoase.

Dialog CONSEMNAȚ DE
ROXANA FURDEAN

Foaia de Biled

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

SUNT BANI PENTRU INVESTIȚII PE URMĂTORII 50 DE ANI, ÎN BILED

CRISTIAN DAVID, PRIMAR AL COMUNEI BILED

Două dintre cele mai mari investiții în domeniul agriculturii din județul Timiș au atras atenția autorităților din capitala României, București, iar, aproape de sfârșitul lunii aprilie, o delegație numeroasă, de la Ministerul Agriculturii, în frunte cu secretarul de

stat, Maricel Dima, a făcut o vizită de lucru, în frumoasa localitate aflată la 28 de km de Timișoara.

Oficialul bucureștean a fost însoțit și de Iulian Bucătaru, șeful AFIR Timișoara, de prof. Cosmin Popescu, rectorul USAMVB, Marinela Horablaga, directorul Stațiunii de Cercetare Agricolă Lovrin, de prof. dr. Doru Petanec, directorul DAJ Timiș, de reprezentanții APIA și de mulți alții. În total au fost 20 de persoane. Numeroasa delegație a fost întâmpinată de destoinicul primar Cristian David cu tricolorul pe piept și de viceprimarul Gheorghe Baba, alături de ceilalți reprezentanți ai primăriei.

Una dintre cele două investiții din Biled este sera de roșii – cea mai mare din județul Timiș, întinsă pe aproape 2 ha, aflată deja pe rod, iar prima producție va ajunge pe piața din Timiș și din România și ferma zootehnică. Cealaltă mare investiție este ferma zootehnică, întinsă pe 32 de ha. Aici, Feras Muqattash, un arab creștin din Emiratele Arabe a achiziționat grajdurile și a început să le renoveze din temelii. El va crește berbecuți, achiziționați de la gospodăriile din Banat, pe care îi va vinde pe piața arabă. Toată zootehnia din Biled o refacă. În 2018 -2019, va construi 30 de grajduri noi. Administratorul, Adel Almagattish, este tot arab, iordanian, vorbește foarte bine românește și e și el creștin-ortodox. La început vor să pregătească, pe un ciclu, de trei -patru luni, peste 40.000

de berbecuți.

Cu acest prilej, oficialii de la București și de la Timișoara au participat și la o frumoasă șezătoare tradițională la Clubul Seniorilor, unde a fost întâmpinat de șeful Asociației Pensionarilor, Viorel Iezan, și de ceilalți seniori. O scurtă întâlnire a oaspeților a avut loc și cu fermierii din Timiș la căminul cultural.

Opt proiecte de investiții în Biled

Solicitându-i câteva opinii pentru pagina de promovare a comunei Biled prezentă în jurnalul interregional Banatul, domnul primar Cristian David ne-a spus: „Cu prilejul acestei vizite, am discutat cu oficialii din București despre dezvoltarea infrastructurii localității Biled, inclusiv din punct de vedere al educației și sănătății. În acest moment, Primăria Biled are opt proiecte câștigătoare

cu finanțare din fonduri europene, prin programe guvernamentale, PNDR, care vor dezvolta localitatea. În plus, pe raza comunei, sunt două mari investiții pe agricultură. Una este deja realizată. Este vorba de sera de roșii de aproape două hectare. Cealaltă este modernizarea și dezvoltarea fostului CAP, întins pe 32 de ha, pentru creșterea a zeci de mii de berbecuți”.

ACESTE INVESTIȚII DIN COMUNA BILED ÎNSEAMNĂ LOCURI DE MUNCĂ, BANI LA BUGETUL LOCAL, DEZVOLTARE

Întrebând despre proiectele aflate în ținta sa, domnul primar ne-a asigurat că: „De asemenea, avem patru proiecte AFIR, în valoare de 3,5 milioane de euro, pe infrastructură: drumuri, apă, canal, cămin cultural, și încă patru proiecte pe fonduri guvernamentale pe PNDR 2, care reprezintă extinderea rețelei de apă uzată, reabilitare și modernizare dispensar, grădiniță și școală generală. Comuna Biled este o localitate cu o rată mare de absorbție a acestor fonduri. Am reușit să atragem bani pe multe domenii, atât pe achiziții, cât și pe infrastructură. Sunt 26 de milioane de euro

prin fonduri guvernamentale, plus 3,5 milioane de euro. Sunt bani din bugetul local pentru investiții pentru următorii 50 de ani”, a evidențiat bucuros harnicul primar Cristian David.

Cu acest prilej, administratorul fermei zootehnice, domnul Adel Almagattish, a mulțumit Primăriei și Consiliului Local Biled, în frunte cu edilul Cristian David (PSD Timiș) și cu Gheorghe Baba, viceprimar. „Vreau să mulțumesc, a spus domnia sa, domnului primar Cristian David pentru că a fost de acord cu demersul nostru de a face această mare investiție în comuna Biled și ne ajută când avem nevoie de ceva pentru ca să derulăm cu bine această mare investiție. Oricum, ferma zootehnică se afla într-o totală degradare și, prin urmare, stătea inutilă de mulți de ani. Mulțumim Primăriei și Consiliului Local, precum și domnului viceprimar Gheorghe Baba”, a mai spus domnul Adel Almagattish.

Amintim că ultimele două contracte de finanțare au fost semnate de către Cristian David cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, în 1 februarie 2018. Unul are o valoare de 17.708,615 lei reprezentând extinderea rețelei de apă uzată în localitatea Biled, iar celălalt pentru reabilitare, modernizare și dotare Școala gimnazială în Biled are o valoare de 3.239.091,05 lei. Aceste proiecte se vor derula, după ce vor fi efectuate procedurile legale, începând cu anul 2018.

SENIORII DIN BILED MERG ÎN VACANȚA LA MARE ÎN GRECIA

Asociația Seniorilor din Biled a organizat o frumoasă șezătoare, în 24 aprilie, la Clubul Seniorilor. „Vrem să arătăm tradiția din localitatea noastră, cum se adună femeile din sat coseau, torcea, cântau și chiar jucau. Practicau activitățile tradiționale specifice satului bănățean. Vrem să amintim de vremurile de demult”, a explicat Viorel Iezan, șeful asociației. Șezătoarea a fost vizitată și de delegația venită de la Ministerul Agriculturii din București și de

la Timișoara. Cu acest prilej, cea mai talentată senioară, Mărioara Borza, a cântat mai multe doine și melodii din folclorul timișean, încântându-i pe vizitatori. De asemenea, fiindcă seniorii din Biled se simt tineri și în putere, în perioada 24 mai -5 iunie, vor pleca în vacanță la mare, în Grecia. 64 de persoane vor merge în Paralia Katerini. „Mergem să ne distrăm, să ne relaxăm și să ne amintim și noi de anii tinereții”, a explicat Iezan.

PAGINĂ REALIZATĂ DE GHEORGHE MIRON

Foaiia de Deta

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

LOCUIŢE ANL PENTRU PERSONALUL MEDICAL, LA DETA

Se anunță noi investiții în județul Timiș pentru locuințe ANL. Președintele Consiliului Județean Timiș, Călin Dobra, și șeful Agenției Naționale pentru Locuințe au vizitat, în toamna anului trecut, două orașe din Timiș, Lugoj și Recaș, dar s-au întâlnit și cu primarul din Deta, Petru Roman, pentru a discuta despre reluarea programului de ridicare de locuințe în Timiș, unde ANL nu a mai investit de ani buni.

Potrivit președintelui C.J. Timiș, un prim șantier va fi deschis la Lugoj, unde există deja un contract semnat, lucrările urmând să înceapă chiar anul acesta, iar Primăria Recaș a identificat un teren unde vor fi construite locuințe pentru tineri până în 35 de ani. Cât despre orașul Deta, aici se dorește ridicarea unui bloc cu 16 apartamente, pentru medici și asistente, a anunțat edilul Petru Roman.

ACTIVITĂȚI DEOSEBITE, LA LICEUL TEHNOLOGIC DIN DETA

Prof. ANCA EFTENIE

Deși această lună a fost mărginită de două perioade în care copiii au avut parte de repaus, vacanța de primăvară (ce a ținut din 31 martie până în 10 aprilie) și zilele libere consacrate sărbătorii de 1 Mai, în școala noastră au avut loc activități diverse și semnificative pentru renumele acesteia. Demn de lăudat este gradul de implicare al instituțiilor locale, al elevilor și al profesorilor, care au luat parte la diverse concursuri școlare, acțiuni de parteneriat și activități de promovare.

Cu ocazia Zilei Jandarmeriei Române, reprezentanții Inspectoratului Teritorial de Jandarmi Timiș au sărbătorit alături de elevii Liceului Tehnologic „Sf. Nicolae” o sută de ani de existență în Banat. Activitățile desfășurate au pus în prim-plan diverse modalități de prevenire și combatere a amenințărilor la adresa siguranței cetățenilor și de reducere a vulnerabilităților în domeniul ordinii publice. Elevii noștri au participat cu entuziasm la această acțiune, urmărind demonstrații cu animale, prezentarea de echipamente și lupte de contact.

De asemenea, conducerea școlii în colaborare

cu Info-Centrul liceului și cu Inspectoratul Județean de Poliție Timiș a pus în practică proiectul „Prevenirea delincvenței juvenile” (trafic de persoane, consum de droguri și alcool), destinat în special elevilor de clasa a X-a. Domnul Bocancea Florin, reprezentant al IPJ Timiș, a prezentat efectele negative ale acestor activități și a indicat principalele alternative sănătoase recomandate.

O activitate asemănătoare a avut loc în 28 aprilie, când, în cadrul proiectului „O clipă de vis, o viață pierdută”, elevii liceului nostru din clasa a X-a R, Botorea Armina, Mîtu Andreea și Radu Lorena, le-au prezentat colegilor din clasa a VIII-a de la școala din Moravița efectele nocive ale folosirii canabisului și soluțiile sănătoase existente la îndemână. Deseori, pe fondul unor probleme de familie sau școlare, ce le marchează grav viața personală, adolescenții aleg să se refugieze în consumul diverselor substanțe dăunătoare corpului omenesc. Este important ca ei să conștientizeze că pot cere ajutor, că există instituții și persoane specializate, care îi pot sprijini în depășirea problemelor dificile.

În 17 aprilie, doamna Smaranda Marcu, purtător de cuvânt al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, și doamna psiholog Alina Latcu au vizitat liceul nostru, pentru a ne informa despre problemele copiilor, drepturi și îndatoriri, dar și despre violența în familie. Acestea au accentuat faptul că elevii au dreptul la o educație de calitate, într-un mediu care sprijină libertatea de expresie, dar și dreptul la respectarea imaginii, demnității și personalității lor. Încălcarea acestora este un abuz, iar, în acest caz, cea mai bună soluție este anunțarea autorităților competente.

O notă optimistă a fost dată în această lună de elevii clasei a XI-a S, coordonați de doamna director și profesor Morariu Letiția și doamna profesor

Jîta Cleopatra. Ei au înființat o firmă de exercițiu *FE Dolce Decor Art SRL*, având ca obiect de activitate fabricarea produselor de patiserie și organizarea de evenimente, simulând activitatea, cu suport la o firmă-mamă reală, în care elevii deprind competențe de întocmire a documentației necesare înființării unei societăți comerciale și realizării de tranzacții, negocieri, respectiv angajări. Cu această firmă s-au prezentat la Târgul Regional al Firmelor de Exercițiu la Arad, unde au obținut *Premiul I* pentru cel mai convingător slogan, și *Premiul II* pentru cea mai reprezentativă siglă. În luna mai vor participa și la alte târguri de profil.

În speranța unei luni viitoare productive, încurajăm toți elevii noștri să participe la cât mai multe activități, parteneriate și concursuri, să manifeste același entuziasm, bună dispoziție și fair-play și să aibă același devotament pentru muncă. Secretul reușitei în viață este perseverența. Să nu renunțați la idealurile voastre, să nu uitați că visurile se realizează doar prin efort și să lucrați în fiecare zi pentru realizarea lor! Mult succes în continuare!

MAȚHIARIII DIN DETA PREGĂTIȚI DE SĂRBĂTOARE

Mațhiarii din Timiș s-au înscris într-o nouă ediție a Zilelor Mațhiare Bănățene, care se derulează pe o perioadă de circa două săptămâni. Și comunitatea ungurească din orașul Deta va participa la acest eveniment de amploare, care va avea loc în mai multe locuri din Timișoara și din județ, constând în spectacole de muzică și dans, parade populare, dar și alte activități frumoase.

De exemplu, în 12 mai, după defilarea stradală a ansamblurilor populare participante la gala de dans popular, la Casa Studenților din Timișoara, începând cu ora 18, a avut loc Gala de folclor – „În căutarea datinilor”, la care au evoluat grupurile de dans, respectiv formațiile de țitere Bokréta, Kis-

bokréta, Morzsa Bokréta și grupul de preșcolari ale Asociației Pro Folk din Timișoara, formațiile

Eszterlanc, Szákszorszép, Tűzkerék și Aprókák ale Fundației Culturale Eszterlanc, ansamblurile de dans popular Csúrdöngölő, Szederinda și Recefice din Tormac, Butykos din Dumbrăvița, Kékibolya din Sănnicolau Mare, dar și Margaréta din Deta.

În 13 mai, a avut loc și un spectacol comun al corurilor bisericești și laice din Timiș, grupul coral al Asociației Gyula Reviczki din Deta evoluând alături de Corul Mixt Béla Bartók, Corul Noul Mileniu, Corul Mihály Szabolcska, Corul Romano-catholic din Fabric-Timișoara și din Iosefin-Timișoara, corala bărbătească de la Moșnița Nouă, Galaj, Corala Elemér Nemes, corul congregației reformate lugojene și grupul timișorean Musicák.

PAGINĂ REALIZATĂ DE ADA MAXIM

Foaia de Topolovățu Mare

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Munca cu omul nu este o activitate ușoară

Ovidiu DOȚA - primarul comunei Topolovățu Mare

Verdele câmpiei Banatului miroase a trifoi, a grâu, a fân cosit, a primăvară. Pe fondul verde al câmpurilor se decupează închipuirii de vis. Sus, berzele s-au întors în paza cuiburilor. Undeva departe, în coasa unui gospodar lucește soarele la ceasul răsăritului. La intrarea în sat, de o parte și de alta a drumului, trec copiii la școală. Cu primarul comunei, domnul profesor Ovidiu Doța, mă întâlnesc în holul primăriei. Și vorbim...

Domnule primar, ne revedem după întrunirea membrilor fondatori ai Uniunii Primarilor din Banatul Istoric, ce a avut loc în municipiul Reșița, cu puțină vreme în urmă. Ce așteptări aveți de la această atât de nouă și inedită instituție?

► Îmi doresc din tot sufletul ca tot mai mulți colegi să adere la această asociație, îmi doresc să fim mereu la fel de uniți cum suntem acum și, de ce nu, mult mai vocali. Prin intermediul acestei instituții dorim să ne impunem punctele de vedere, solicitările comunităților noastre în fața autorităților care ne-au abandonat.

Domnule primar, ați venit la conducerea

administrației locale din mijlocul elevilor, de la catedră, din biroul conducătorului de școală. Este mai greu la primărie?

► Incomparabil! Mult, mult mai greu. La primărie, draga mea colegă, nu-i ca la școală, aici nu-i poți cere omului care îți bate la ușă să aștepte, când pe el atunci îl „arde”. Sigur că este greu la primărie, munca cu omul nu este o activitate ușoară. Și apoi, copiii sunt mai sinceri...

Care a fost prima undă de șoc, ca să mă exprim astfel, pe care ați simțit-o din primele zile de mandat?

► Răutatea oamenilor! Vecini care se reclamă între ei, consăteni de o viață, certându-se pentru ceva care se poate rezolva, mult mai ușor, cu calm și bunăvoință.

Atunci când v-ați început mandatul de primar, ați păstrat, din câte știu, un număr de „ore” la catedra școlii. Acum?

► Eee, acum domnișoară profesor, a trebuit să renunț.

De ce?

► Pentru că nu am mai reușit să fac față solicitărilor.

Vă este dor de catedră, domnule primar?

► Categorical da!

Cunoscându-vă ca un edil aflat mereu pe drumul ce duce la București, că acolo se află „punga

cu bani”, aș dori să aflu vești noi, privind proiectele dumneavoastră. Se poate?

► Bineînțeles, cu plăcere, cu atât mai mult cu cât în primele luni ale acestui an am semnat trei proiecte prin PNDL...

Ce vizează aceste proiecte?

► Podul de la Ictar-Budint, drumul de la Cralovăț, școala și grădinița de la Ictar-Budint...

Pe fonduri europene?

► Și acolo stăm bine. Putem vorbi de trei proiecte.

Prin care se va realiza ce anume?

► Prin care dorim să continuăm asfaltarea în comuna Topolovățu Mare, reabilitarea Căminelor Culturale din localitățile Șuștra, Topolovățu Mare și Losifalău.

La capitolul achiziții?

► La acest capitol ne bucurăm de achiziționarea cu fonduri europene a unui buldoexcavator. Totul din fonduri europene.

Mai aveți și alte proiecte?

► Da, mai avem un proiect semnat, cu licitație finalizată, dar aflată în faza contestațiilor.

Proiect legat de...

► Proiect legat de canalizare.

Domnule primar, vă mulțumesc.

► Și eu îți mulțumesc.

DREPTUL DUMNEAVOASTRĂ

CONDIȚII DE ELIGIBILITATE PENTRU OBTINEREA DE FINANȚĂRI DESTINATE PROCESĂRII PRODUSELOR POMICOLE

Sprrijinul nerambursabil se va acorda după cum urmează:

Întreprinderi micro și mici – intensitatea sprrijinului este de 50% din totalul cheltuielilor eligibile, fără a depăși: 600.000 euro pentru proiectele care nu presupun investiții care acoperă tot lanțul alimentar; 900.000 euro pentru investițiile care acoperă tot lanțul alimentar (colectare, depozitare, condiționare, procesare și comercializare);

Întreprinderi mijlocii – intensitatea sprrijinului este de 50% din totalul cheltuielilor eligibile, fără a depăși: 800.000 euro pentru proiectele care nu presupun investiții care conduc la un lanț alimen-

tar integrat; 1.100.000 euro pentru investițiile care conduc total un lanț alimentar integrat (colectare, depozitare, condiționare, procesare și comercializare).

Întreprinderi mari – intensitatea sprrijinului este de 40% din totalul cheltuielilor eligibile, fără a depăși: 1.000.000 euro pentru proiectele care nu presupun investiții care conduc la un lanț alimentar integrat; 1.500.000 euro pentru investițiile care conduc la un lanț alimentar integrat.

REALITATEA ROMÂNEASCĂ

STAREA DE SUPRAVIEȚUIRE A ȚĂRII

Prof. dr. DANIEL DAVID

România, dacă ne uităm în toate analizele internaționale, se află în ceea ce se cheamă stare de supraviețuire, adică o stare în care societatea e focalizată în primul rând pe a-și acoperi necesarul de trai zilnic, pe aspecte legate de securitate economică, securitate fizică, astfel încât românul practic se întoarce la lupta continuă pe care o duce pentru această securitate. Sigur, emoționalitatea pozitivă în cursul acestor sărbători ne ajută oarecum să compensăm frustrările, nemulțumirile, stările acestea de tensiune care domină de cele mai multe ori psihologia noastră de-a lungul anului.

AVEM, CA NAȚIE, ATÂTA MINTE CÂTA CULTURĂ AVEM

† IOAN - Mitropolit AL BANATULUI

Dentitatea națională se păstrează prin cultură, cultura fiind ogorul unde cresc florile unui neam. Nu putem vorbi despre cultura națională fără să amintim contribuția Bisericii la definirea identității noastre ca neam, mai ales că toate evenimentele majore ale neamului s-au realizat cu sprrijinul ierarhilor, preoților și credincioșilor dornici de mai binele acestei națiuni.

Astăzi, cultura română este supusă efectului globalizării și, în loc să fie în progres, mai mult asimilează curente și idei din exterior. Am putea afirma că avem de-a

face cu o agresiune culturală externă care nu întotdeauna este de calitate și nu promovează idei de o înaltă ținută morală. Se pune însă întrebarea: până unde o cultură poate primi și elemente din exteriorul său? Dacă nu vom reactiva izvoarele culturii românești, riscăm să devenim doar o populație care trăiește într-o regiune din sud-estul Europei.

Marile bătălii nu s-au dat pe câmpurile de luptă, ci în conștiința unui om și a unei națiuni, iar cine va câștiga această mare bătălie culturală va domina lumea. Cultura este mintea unui neam! Avem, ca nație, atâta minte câtă cultură avem. În spațiul mental al unui neam se plămădește viitorul lui. În cultură se ascund marile taine ale unui neam, iar taina neamului nostru este sfântă deoarece creștinismul a sfințit mintea și cultura neamului nostru.

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaiia de Victor Vlad Delamarina

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Elevii de la școala din localitate, sprijiniți de dascăli, fac lucruri foarte frumoase

Ioan SIMA - Viceprimar al comunei Victor Vlad Delamarina

Atunci când am aflat că voi pleca spre comuna Victor Vlad Delamarina, pentru a îl întâlni pe domnul Ioan Sima, azi viceprimar, brusc s-a deșteptat în mine ziua aceea de primăvară frumoasă de mai, zi în care președintele de onoare al jurnalului interregional „Banatul” i-a înmănat, în prezența unei numeroase asistențe, a comunei întregi și a oaspeților prezenți, cea mai înaltă distincție a Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric: «Diploma de Excelență cu Plachetă». Au trecut anii, dar domnul Sima e neschimbat. Face parte din oamennii de care bătrânețea se teme.

Domnule viceprimar Ioan Sima, povestești-mi, azi, despre activitățile culturale din comună!

► Directorul nostru de la căminul nostru cultural a fost la Timișoara pentru a pregăti ruga din localitate, care va avea loc către sfârșitul lunii mai, cu prilejul „Zilelor Comunei Victor Vlad Delamarina”, de Rusalii. Cu acest prilej, marea interpretă de muzică populară, Liliana Laichici, directorul Centrului de Cultură și Artă a Județului Timiș, este invitată să cânte, alături de formația ei de foclor. Va fi un spectacol ex-

traordinar în comună cu prilejul „Zilelor Comunei”. Doamna Liliana Laichici îi va încânta pe locuitori. Va fi o mare surpriză și o mare bucurie pentru ei. Primăria asta și-a dorit. Evenimentul va avea loc în 28 mai, chiar în ziua de Rusalii, într-o duminică.

Ce se va întâmpla în mod concret în „Zilele Comunei Victor Vlad Delamarina”?

► Vrem să fie și unele surprize pentru cetățeni. În primul rând, are loc un spectacol folcloric și oamenii vin în centrul localității la căminul cultural, dansează și chefuiesc. Avem invitați, vin producătorii și oferă frigărui, mici, bere și sucuri și alte produse alimentare sau nealimentare, dar și jocuri pentru copii și tineret. De asemenea, elevii de la școală coordonați de profesori vor susține un spectacol de muzică și poezie. Elevii de la școala din localitate sprijiniți de dascăli fac lucruri foarte frumoase. Este foarte bine cu ei în domeniul culturii. În plus, practică jocuri de șah, tenis, fotbal.

Domnule Sima, ați fost primar o viață. Spuneți-mi despre problema aceasta grea a birocrăției, în ceea ce privește atragerea fondurilor de la Uniunea Europeană!

► Atragerea fondurilor europene este foarte grea, datorită birocrăției foarte mari și a procedurilor foarte stufoase. Este nevoie de ex-

trem de multe aprobări, autorizații și ștampile, din această cauză se pierde timp și până să implementezi proiectul există riscul să pierzi banii. Pentru o aprobare trebuie să aștepti 45 de zile. Cum e posibil ca pentru o ștampilă să aștepti 45 de zile? Astea ar trebui făcute la foc automat, în scurt timp. Pentru ce să aștepti 45 de zile? Este greu de înțeles! Dacă birocrațul nu înțelege despre ce este vorba să cheme primarul să îi explice. Pentru a implementa un proiect trebuie să ai toate autorizațiile de la instituții și asta îți mănâncă timpul. Tot ce este instituție trebuie să își dea acordul pentru ceea ce faci tu în comună cu un proiect. Apoi și așteptarea este mare până să se dea banii sau nu pe acel proiect.

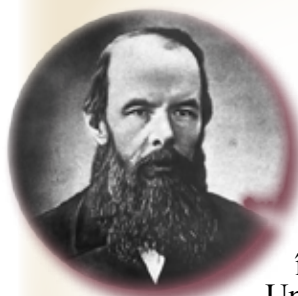
Mai sunt și cazuri când...

► Mai sunt cazuri când faci proiectul și îți se respinge. Acum avem un proiect pentru asfaltarea străzilor din două sate. Așteptăm să vedem dacă ne cheamă la semnarea contractelor. Numai trei luni trebuie să așteptăm până analizează dosarele existente, să vadă dacă e valid proiectul. Atunci, dacă e valid, ne va chema să semnăm documentul. Dacă nu va fi valid, rămânem cu banii cheltuiți și gata, iar la anul îl vom depune iarăși. Asta e legislația!

Dialog consemnat de GHEORGHE MIRON

Rubrica CONSĂTENILOR NOSTRI UCRAINENI

DOSTOIEVSKI NU A FOST RUS

Viktor Iușcenko l-a declarat pe Dostoievski reprezentant al „civilizației ucrainene”. Fostul președinte ucrainean, Viktor Iușcenko, a declarat recent, în cadrul unei prelegeri susținută în fața studenților de la Universitatea Culturală din Kiev, că „Dostoievski este scriitor de-al nostru, ucrainean.”

Feodor Dostoievski s-a născut în anul 1821, la Moscova, după linia paternă acesta provine din nobilimea poloneză a dinastiei Dostoievski.

Bunicul și un unchi al scriitorului au fost preoți în localitatea Voitoviși, astăzi regiunea Vinnița din Ucraina, unde s-a născut și tatăl scriitorului.

DIN TAINILE CREDINȚEI

CHEIA... FEMEI

Oamenii de știință asociază sănătatea de individat a călugărilor de pe Muntele Athos cu obiceiurile lor nutriționale și viața lor de calitate. „Cheia” este dieta care alternează între zile cu și fără folosirea uleiului de măsline, plus o mulțime de proteine din plante.

Mediul în care trăiesc aceștia este lipsit de stres și de poluare iar stilul de viață din mănăstirile de pe Muntele Athos este neschimbat de peste o mie de ani.

Iată și „programul” săptămânal de meniuri de bază al acestor oameni cu totul deosebiți!

– Luni, miercuri și vineri: – nu se consumă ulei, vin sau lactate.

– Sâmbătă, duminică, marți și joi: – sunt zilele salatelor.

– Micul dejun este reprezentat de pâine cu ceai.

– Prânzul: paste sau orez, legume și ulei de măsline.

– Cina: linte, fructe, salată, ulei de măsline, vin roșu.

– Sărbători: pește sau fructe de mare.
– Zilele de post (aproximativ 103 zile pe an): – o dietă vegetariană strictă.

Călugării de pe muntele Athos nu consumă carne, iar cuvântul „unt” nu este nicăieri menționat în cărțile de bucate ale acestora.

ZICE LEGEA MUNCII:

ZILIERII

Zilierii reprezintă lucrătorii care nu datorează contribuții sociale obligatorii. Nici beneficiarii lucrărilor cu care aceștia colaborează nu datorează contribuții sociale obligatorii. Zilierii pot munci maxim 12 ore ca durată zilnică și maxim 90 de zile pe an.

Angajatorii sunt obligați să achite cheltuielile aferente îngrijirii medicale a zilierului, în caz de accident. În vederea obținerii calității de asigurat în sistemul public de pensii, somaj, asigurări pentru accidente de muncă, boli profesionale și în sistemul de asigurări sociale de sănătate, zilierul va încheia, dacă dorește, o asigurare de sănătate.

Atenție! Se instituie amenzi cuprinse în intervalul 10.000 - 20.000 de lei pentru angajatorii care

folosesc zilieri pentru alte activități decât cele prevăzute de lege.

Domeniile în care zilierii vor putea presta munca necalificată ocazională, după cum urmează, sunt: agricultura, vânătoare și servicii anexe, silvicultura, cu excepția exploatărilor forestiere, pescuit și acvacultură, colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase recuperarea materialelor, comerț cu ridicata al produselor agricole brute și al animalelor vii, activități de organizare a expozițiilor, târgurilor și congreselor, activități de interpretare artistică – spectacole, s.a.m.d.

PAGINĂ COORDONATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaiia de Vermeș

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

Implementarea unui proiect poate dura și trei ani

Ion Iacob DAMIAN - Primar al comunei Vermeș

Mă apropii de codrii Vermeșului, și îl rog pe colegul meu Vasile Todî, nelipsit la orice deplasare a mea la Vermeș, să apropie de noi câteva versuri primăvăratece. Mi-a recitat, le-am reținut și le consemnez: „Vine primăvara iarăși peste noi, / Vine de departe, vine de aproape, / Oameni de zăpadă pleacă înapoi, / Înapoi în lacrimi, înapoi în ape. / Trec peste câmpie carăle de flori, / Pleacă înspre munte verguri de lumină, / Ne simțim deodată iar nemuritori, / Poate orice boală peste noi să vină.” Autorul? Adrian Păunescu.

Sediul primăriei, biroul domnului primar și nelipsitele cafele. Omenie vermeșană...

Domnule primar, ați semnat din începutul acestui an o serie de contracte pentru comuna dumneavoastră.

▶ Adevărat, am semnat contracte de finanțare, dar ne descurcăm foarte greu pe perioada de implementare a proiectului de achiziții. Dar e necesar să fim mai optimiști, dorindu-ne să putem trece acest hop, ca să mă exprim astfel.

Pe PNDL?

▶ Avem pe PNDL-2 un proiect de extindere alimentare cu apă și canalizare în satul Ersig. Vorbesc de un proiect extrem de important, pe care doresc să îl duc la bun sfârșit cât mai repede.

Acolo sunt probleme serioase cu apa.

▶ Da, fântânile, conform analizelor, nu au apă indicată consumului uman, din acest motiv, acest proiect este de o importanță majoră pentru cetățenii satului ERSIG.

În ce lună doriți să demarați acest proiect?

▶ Eu aș fi dorit azi, dar nu se poate, precunizez, însă, să-l demarăm la mijlocul lunii mai. E vorba de o serie de demersuri cum ar fi: achiziții, proiectare, licitații.

Pe Compania Națională de Investiții?

▶ Și acolo avem în proiect trei poduri și tot în luna mai, după discuțiile avute cu constructorul, vom începe aceste lucrări. De menționat că dirigințele de șantier, proiectantul și constructorul, ne sunt trimiși de compania amintită.

Cu drumurile?

▶ Avem și aici o veste bună, pentru cel din Vermeș-Valeapai s-a terminat, după câte știu licitația.

Cu ce probleme vă confrunțați supărător?

▶ Cu cele ridicate de achizițiile publice, datorită cărora întârziem mult în definitivarea obiectivelor noastre. Și când spun asta, mă gândesc la proceduri, la contestații ș.a.m.d. Gândește-te, Roxana, că implementarea unui proiect poate dura și trei ani!

Mult.

▶ Prea mult. Prea complicat. Dar sunt semne de ameliorare a acestor proceduri.

Sărbătorile comunei?

▶ În 18 mai avem sărbătoarea satului reședință de comună Vermeș, tradiționala rugă. *La Înălțarea Domnului.*

▶ Da, la Ispas, cum se spune la noi.

În această zi creștinii se salută cu «Hristos S-a înălțat!» și «Adevărat S-a înălțat!». Despre acest salut însă, Înaltpreasfințitul Bartolomeu Anania afirma, de reținut, că «noi folosim acest salut fie din neștiință, fie din exces de evlavie, deoarece el nu este atestat de Biserică». Din acest motiv în cărțile noastre de slujbă nu există o salutare similară cu aceea de la Sfintele Paști. Muzica?

▶ Doru Țăranu, un om despre care putem spune că este un fiu al Vermeșului, tatăl său, fiind vermeșan.

Am observat, domnule primar, că acordați o atenție cu totul specială lăcașurilor de cult.

▶ Da, am ajutat și voi continua să sprijin toate lăcașurile de cult. Și în special, bisericuța din satul ERSIG, care poartă hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Biserica este înscrisă pe noua listă a monumentelor istorice.

O biserică veche...

▶ Vechimea acestei biserici a fost aproximată în a doua jumătate a secolului 18 pe baze stilistice și formale. Curățarea icoanelor de pe iconostas, în urmă cu câțiva ani, a scos la iveală datarea din 4 ianuarie 1767 de pe friza apostolilor. Pentru lucrările de restaurare necesare a fi făcute în această biserică am depus deja un proiect pe fonduri europene.

Domnule primar, vă mulțumesc pentru întrevvedere.

▶ Și eu îți mulțumesc pentru atenția pe care o acorzi comunei Vermeș.

DE LA DEPARTAMENTUL NOSTRU ZOOTEHNIC

VEȘTI BUNE PENTRU CRESCĂTORII DE OI

România a primit unda verde pentru exportul de animale vii în Arabia Saudită, după ce Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor a încheiat negocierile derulate în acest sens cu autoritățile Regatului.

Astfel, la începutul acestui an, cele două părți au agreeat modelul de certificat veterinar de sănătate necesar pentru exportul bovinelor, ovinelor și caprinelor vii destinate sacrificării.

Condițiile sanitare aplicabile pentru exportul bovinelor, ovinelor și caprinelor vii destinate sacrificării în Regatul Arabiei Saudite prevăd, printre altele, ca înainte de plecare, animalele:

- să nu depășească vârsta de 10 luni.
- să nu fie amestecate cu alte animale care nu fac obiectul exportului în Arabia Saudită.
- să fie ținute în carantină 21 de zile, timp în care să fie examinate clinic de către medicul veterinar într-un interval de 24 de ore înainte de export și să fie sănătoase, fără niciun fel de semn de boală.
- să fie deparazitate intern și extern cu cel puțin 10 zile înainte de export.
- să fie apte pentru transport.

SFATURI DE URMAT

Relațiile trebuie să fie alese înțelept. Este mai bine să fii singur, decât într-o companie neplăcută. Nu trebuie să vă grăbiți.

În viață, oamenii pe care-i întâlnești, îi întâlnești cu un scop. Unii vă vor testa, unii se vor folosi de Dv., unii vă vor învăța câte ceva, dar, cel mai important este că, vor fi și câțiva care vor scoate la iveală tot ce este mai bun în Dv.

Multe dintre lucrurile pe care ni le dorim sunt scumpe. Dar, adevărul este că lucrurile care ne aduc cu adevărat fericirea sunt gratuite: dragostea, râsul, prietenia. Completați Dv. lista mai departe.

Nu țineți supărare! Nu vă trăiți viața cu ură în suflet. Veți ajunge să vă răniți mai mult pe Dv., decât pe oamenii pe care îi urăți.

Din albumul comunei noastre

Tinerii Vermeșului în zi de sărbătoare

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaia de Coșteiu

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Mai bine văd oamenii Coșteiului faptele mele decât spun eu cu vorbele

Petru CAREBIA - Primar al comunei Coșteiu

Am ajuns mai devreme în comuna Coșteiu decât ora stabilită cu domnul primar Petru Carebia, astfel că mi-a rămas timp pentru o plimbare pe străzile, pe ulițele comunei. Mirisme dulci de fân proaspăt cosit cresc în văzduh cu fiecare pas. Iarbă-nmiresmată, materie primară, în ea se află toți anticorpii trupului fragil. Zoresc puțin spre primărie. Vremea visului este mereu scurtă...

Domnule primar, văd în biroul dumneavoastră, la loc de cinste, o poză frumos înrămată, în care vă aflați alături de colegi, președinți de consilii județene și de doi mari fotbaliști ai acestei țări.

Dumneata, Roxana, ai un spirit de observație remarcabil. Da, poza este făcută la întrunirea Uniunii primarilor din Banatul Istoric, ce a avut loc în capitala Caraș-Severinului și precum ai remarcat, în ea se află și două foste glorie ale fotbalului românesc: Cristian Chivu și, Ionuț Lupescu.

Înainte de alegerile pentru funcția de președinte al Federației Române de Fotbal?

Da, cu puțin timp înainte.

Dacă tot am remarcat poza, regretați înfrângerea

lui Ionuț Lupescu?

S-a comentat îndelung această situație. Ionuț Lupescu, cel supranumit „Kaiserul”, feriorul lui Lae Lupescu, venea cu o zestre bogată în această competiție. Tatăl lui a fost un cunoscut jucător, depășit, cred eu, ca performanță, dacă nu ca valoare, de băiatul lui. Un tată norocos, Ionuț l-a și ajutat foarte mult în perioada grea de boală.

Nu mi-ați răspuns la întrebare.

Da, cred că alegerea lui Ionuț Lupescu era o șansă reală pentru revigorarea fotbalului românesc. Când fac această afirmație mă gândesc și la prietenii săi din generația cea mai galonată a fotbalului nostru și la relațiile pe care Ionuț Lupescu le are cu forurile de specialitate europene și nu numai... Dar lumea fotbalului românesc este imprezvizibilă. Spun asta și din ipostaza de susținător, ca primar, al unei echipe de fotbal comunale. Știu bine din câte foi este făcută plăcinta acestei ramuri sportive.

Vorbim și despre administrație?

Munca mea administrativă, dragă Roxana, este la vedere. Mai bine văd oamenii Coșteiului faptele mele decât spun eu cu vorbele.

Ne mai desparte puțin timp, nicio lună întreagă, de o binemeritată vacanță. Știu că edilului Petru Ca-

rebia nu-i este indiferent un astfel de eveniment.

Școala și Biserica și Familia, nu îi pot fi indiferente nici unui om de pe acest pământ. Sunt pilonii pe care se sprijină un neam. Copiii, elevi, se pregătesc de vacanță, cum bine ai zis, iar eu, ca primar, pe toată durata vacanței lor, trebuie să fac în așa fel, ca în luna septembrie, grădinițele, școala, să fie pregătite corespunzător, pentru a primi cadrele didactice și elevii, în condiții optime.

Un sfat pentru elevi?

Mai întâi aș avea unul pentru părinți.

Vă ascult.

Am citit recent că ceea ce determină dezvoltarea intelectuală a unui copil este numărul de cuvinte pe care le aude înainte de 3 ani. Dacă le aude la un televizor deschis în permanență, copilul va învăța de două ori mai puține cuvinte! Îi rog să rețină acest adevăr verificat științific.

Și pentru elevi?

Să fie prezenți, pe toată durata vacanței, la Sfânta Biserică și să se afle mereu în preajma cărților. Să le ajute bunul Dumnezeu să fie bucurie și sprijin pentru părinții lor.

Domnule primar, vă mulțumesc.

Și eu îți mulțumesc și te felicit că te-ai apropiat cu munca ta jurnalistică de Uniunea Primarilor din Banatul Istoric.

Rubrica școlii

„ZILELE FRANCOFONIEI” LA COȘTEIU

Prof. Adina BĂCILĂ

„Zilele Francofoniei”, celebrate în perioada 20-23 martie 2018 la Școala Gimnazială Coșteiu, respectiv la „Casa Bredicenilor” din Lugoj, au fost prilejul de a sărbători nu numai limba franceză, ci și acceptarea și prețuirea diversității culturale, cooperarea și comunicarea ca valori universale.

La Școala Gimnazială Coșteiu au avut loc o serie de activități, coordonate de prof. Adina Băcilă. La clasa a V-a au avut loc o vizionare de film, intitulat *Le petit Nicolas*, urmată de o discuție asupra celor văzute. La clasa a VI-a, copiii au vizionat un document audio-video, *À l'école de la francophonie*, urmat de discuții și exerciții pe baza textului. La clasele a VII-a și a VIII-a, o parte din elevi au participat la un concurs numit *Cele mai frumoase*

poezii în limba franceză, alții au citit poezii create de alți copii de vârsta lor, elevi francofoni. La toate clasele au fost interpretate, de asemenea, melodii în limba franceză.

La „Casa Bredicenilor” un grup de elevi de la clasele VI-VIII au participat cu un program artistic format din cântece în limba franceză, interpretate vocal și instrumental (acordeoane și saxofon), poezii scrise de două eleve, care au obținut premii speciale la concursul județean *Les meilleures créations des élèves*, la Timișoara, desene realizate și prezentate de patru eleve. La acțiune au participat și elevi de la Colegiul Național Iulia Hașdeu din Lugoj, Liceul Teoretic Buziaș, Școala Gimnazială Hitiaș și Școala Gimnazială Darova. Au fost momente plăcute, cu multe piese muzicale pline de veselie și antren.

Activitățile au avut așadar ca scop cultivarea dragostei față de limba franceză, stimularea interesului pentru învățarea acestei imbi străine, precum și valorificarea talentului artistic al elevilor.

Din lada cu cu zestre a comunei Coșteiu

Domnul profesor Ioan Fenchea continuă și în acest număr al revistei noastre, spre bucuria tuturor cititorilor jurnalului interregional «Banatul», șirul legendelor. De data aceasta aflăm...

POVESTEA FRAȚILOR CORNEA

După cucerirea Banatului de către austrieci, aceștia au început ample acțiuni de desecare a mlaștinilor, aceștia au început ample acțiuni de desecare a mlaștinilor care împânzesc Banatul. Au trecut apoi la menajarea de canale. Așa a început construirea marelui canal

Timiș-Bega de la Coștei. Pentru lucrări au fost aduse un număr de 40 de familii, care au întemeiat o mică așezare numită Stavila sau Coșteiul Mic.

După ce împărăteasa Maria-Tereza a preluat tronul Austriei, a vizitat Banatul și Ardealul. În drum spre Sibiu s-a oprit la șantierul din Coștei, ca să verifice stadiul și calitatea lucrărilor. Se știe că împărăteasa era foarte severă și, uneori, imprezvizibilă, mai ales atunci când era vorba să-i răsplătească pe cei care-i erau devotați.

Când s-a apropiat, toată lumea adunată, spre a o primi pe marea împărăteasă, a îngenuchiat. Doar doi tineri păreau a fi rămas în picioare.

Maria-Tereza i-a întrebat cum de îndrăznesc să nu i se închine. Atunci cei doi, care se numeau frații

Cornea, s-au ridicat, s-au apropiat și s-au plecat în fața împărătesei. Frații Cornea erau niște bărbați în floarea vârstei, frumoși, puternici și foarte înalți. Îngenungheseră, dar din pricina înălțimii păreau că stau în picioare.

Maria-Tereza i-a chemat la ea și s-a mirat de înfățișarea lor maiestoașă. I-a lăudat pe ei și ținutul care a dat asemenea oameni deosebiți, apoi i-a întrebat ce și-ar dori de la împărăteasa lor.

Frații Cornea au arătat pământul de pe Timiș și i-au cerut să-l împartă oamenilor care lucrau la canal.

Împărăteasa le-a împlinit dorința.

De atunci, această tarla cu pământul fertil se numește Cornea.

Foaia de Birchis

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Primarul nu ar trebui să facă parte din nici o formațiune politică

Ioan GUȚU - Primar al comunei Birchis

Mă apropiu de Birchis, de satul acesta, reședință de comună unde, ori de câte ori ajung, îmi simt sufletul alintat de dulceața sa. Aici, în anumite locuri, căprioarele, ciutele, țapii și cerbii ies din poieni ca într-o domnie a lor. Și tot aici, în singurătăți, apar zănele liniștii; în nopți cu pulbere de lună se întruchipează și trec să mângâie pe boturi și pe ochi puii cerboaicelor și căprioarelor. În acest loc binecuvântat are loc dialogul meu cu domnul primar Ioan Guțu. Mereu amabil, mereu bucuros de oaspeți.

Domnule primar, vă măhnește, știu că vă măhnește, o realitate greu de surmontat, anume aceea a actelor normative care, odată ajunse pe pragul unităților administrative-teritoriale, se opresc acolo. Care acte, după cum spuneți dumneavoastră într-un număr trecut al jurnalului nostru, « se adoptă de către Parlament, se pro-

mulgă de către președinte și, sub formă de pisică moartă, se aruncă în curtea primăriilor. Ce este de făcut?

▶ Da, așa este și atunci când dai cu capul de grindă și vezi că nu poți să pui în aplicare ceea ce este stipulat în actul normativ respectiv, atunci începem să facem modificări.

Domnule primar, aveți o vastă experiență în munca de administrație, ce-i de făcut pentru a nu se ajunge în această situație?

▶ Domnișoară Roxana, ce-ar trebui să se facă am spus de multe, de foarte multe ori, în cadrul diverselor întruniri pe care le-am avut chiar cu factori decizionali, județeni, parlamentari ori guvernamentali. Dar, până în prezent, nu s-a făcut nimic! Înțelegi dumneata? Nimic!!! Adică?

▶ Adică, o consultare atentă cu cei de jos, cu cei care cunosc în adâncime problemele cu care se confruntă.

Cu talpa țării.

▶ Exact, cu talpa țării.

Apropo de parlamentari, recent, într-un in-

terviu, președintele Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, domnul Vasile Todi, spunea că un primar poate face dintr-o mediocritate un parlamentar dintr-o mediocritate.

▶ Da, este adevărat, se obișnuiește, nu numai în conturul comunelor mici, ci chiar la nivelul unităților administrative mari, se obișnuiește ca numărul cel mai mare al alegătorilor să voteze acei candidați care se află pe lista aceluia partid pe care îl reprezintă primarul lor.

Sau la recomandarea primarului!

▶ Sau la recomandarea primarului, cum bine zici, dacă el face parte dintr-o formațiune politică. Și într-un astfel de caz, primarul trage după el electoratul.

Și în acest caz, primarul nu ar trebui să fie mai exigent?

▶ Nu numai că ar trebui să fie mai exigent, dar primarul nu ar trebui să facă parte din nici o formațiune politică. El să fie primar, să se ocupe de problemele oamenilor, ale administrației locale și politica să o lase la o parte. Exact cum prin constituție se află președintele țării.

RĂSFOIND CARTEA DE ISTORIE A COMUNEI NOASTRE

DESTINELE UNOR IOBAȚI

AUREL VODICEAN

Este păcat ca timpul să estompeze, pierzându-se în anonimat, trecutul acestor locuri, încrustate în rafinamentul artistic al datinelor și obiceiurilor, transmise din generație în generație. Nestematele folclorice și etnografice, măiestria obiectelor artizanale,

pitorescul izvoarelor, al văilor flancate de codri seculari, păstrători ai cântecelor haiducești, întregesc dimensiunile spirituale ale oamenilor care au trait pe aceste meleaguri. Martori și participanți la evenimentele istorice, birchișenii, harnici truditatori ai pământului, cu o înaltă ținută moral-creștină, vitregiți de soartă sub dominațiile străine, și-au păstrat verticalitatea printr-o continuă regenerare.

Mutarea satelor Pirchiș și Jeieni sub domnia Mariei Tereza a fost impusă de repetatele inundații. Curtea Imperială se implică prin reprezentanții ei în problemele de organizare și modernizare a Principatului Transilvănean, la care Imperiul Habsburgic alipise și Banatul ca provincie imperială. Valea Mureșului, din cele mai vechi timpuri, și-a recomandat meleagurile ca pe adevărate oaze de confort și civilizație. De la descoperirile arheologice și până la așezările de azi, prin istoricul lor, timpul le echivalează cu o adevărată filozofie a vieții, prin care s-au perpetuat momente de înalte trăiri țesute în evoluția generațiilor de oameni.

Din capătul de nord al satului Valea-Mare și până la Bata, Marele Arhitect, care a fost Natura, prin erele ei geologice, a zidit aici, pe străvechea vatră a Mării Pontice, una dintre cele mai desăvârșite cetăți. În Nord este apărată de zidul Munților Zărand, care își trimite dealurile în întâmpinarea Mureșului. De aici și le continuă pe

partea sudică, sub podoaba pădurilor seculare, într-un semicerc de 20-25 de kilometri. Semicercul închide, în comuna Bața, tot pe malul apei, zidul impunătoarei cetăți. În acest spațiu multicolor al grădinilor, livezilor, țarinilor și pădurilor își duc viața câteva localități atestate documentar din secolele XI, XII, XVI și XVII. Încă din neolitic, până la așezările daco-romane, apoi la epoca feudală a primelor așezări administrative, în cnezate, voievodate, apoi comitate și domenii, săpăturile arheologice ne vorbesc despre existența strămoșilor. Plai mioritic de cântec și legendă.

Dinspre Zărand, foșnetul pădurilor poartă fluierul lui Horea și al lui Avram Iancu. Localitatea Birchis și-a înscris reprezentanții generațiilor și în mișcările revoluționare ale vremii. Pădurile limitrofe au fost un adăpost pentru iobagii refugiați în urma răzmeriței din anul 1778, precum și pentru cetele de haiduci, care și-au scuturat vremelnice jugul iobăgiei prin glasul armelor.

DEPARTAMENTUL AGRICOL

RECOMANDARI DE LA APIA

PENTRU FEMIERII CARE DEPUN CERERILE PENTRU SUBVENȚII

Agencia de plăți a efectuat o serie de recomandări pentru fermieri, astfel încât cererea unică să fie depusă în bune condiții. Astfel, dacă cererea unică de plată cuprinde și declarație privind sectorul zootehnic, solicitantul se va prezenta la Centrul județean local al APIA în vederea completării declarației privind sectorul zootehnic.

Cererile unice de plată pot fi depuse și după data de 15 mai, în termen de 25 de zile calendaristice, cu o reducere de 1% pentru fiecare zi lucrătoare a sumelor la care fermierul ar fi avut dreptul dacă cererea unică de plată ar fi fost depusă până la data de 15 mai 2018.

Cererea va fi însoțită de documente generale și documente specifice fiecărei categorii de animale în funcție de schema solicitată.

RESURSE CREȘTINE

ÎN AFARĂ DE DUMNEZEU NU EXISTĂ ADEVĂR

Fii mereu cu Hristos și pune-ți încrederea în Dumnezeu în toate împrejurările vieții.

Repetă rugăciunea „Tatăl nostru” de mai multe ori pe zi.

Petrece câțva timp în tăcere în fiecare zi.

Fă fapte de milostenie. În secret.

Citește Biblia în mod regulat.

Citește cărți bune – câte puțin în fiecare zi.

Fii o persoană obișnuită, un om printre oameni.

Fii politicos cu toată lumea.

Păstrează curățenie și ordine în casa ta.

Nu atrage atenția asupra ta.

PAGINĂ COORDONATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaiia de Aquatim

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

INDUSTRIA APEI ȘI INOVAȚIA

DR. ING. ILIE VLAICU, DIRECTOR GENERAL AQUATIM

Apropierea de cea mai importantă întâlnire pentru „comunitatea apei” din România, Expo Apa, care va avea loc la București, în perioada 15-17 mai, este un prilej potrivit de a (ne)aminti ce implică, pentru specialiștii din domeniul apei, să se „conecteze” la tendințele și noutățile din zona lor de interes. Expo Apa este, la fel ca toate manifestările de acest gen, spațiul în care industria întâlnește și interacționează, la propriu, cu tot ceea ce înseamnă inovație și tehnologie, autorități și legislație, finanțatori și oportunități. Zona expozițională și

conferințele oferă cadrul adecvat schimburilor de idei, cunoașterii celor mai bune practici și stabilirii de contacte.

În opinia mea, raporturile continue cu inovația și cercetarea sunt un vector esențial pentru bunul mers înainte al unei companii de apă. Acestea trebuie să fie conectate permanent, pe termen lung, și în afara conferințelor, târgurilor, expozițiilor cu aspectele de noutate tehnică din domeniu. Industria apei constituie o zonă activă și dinamică, și, ca orice domeniu tehnic, trebuie să țină pasul cu schimbările.

Aquatim este de ani buni alături de mediul academic și ingineresc, universitățile Politehnica, de Vest și de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara fiind-ne parteneri în activitatea de implementare a noilor tehnologii și de modernizare a echipamentelor cu care lucrăm.

Spre exemplu, proiectele CASCADA și TANAGRA sunt două granturi de cercetare derulate la Aquatim din anul 2017, prin care salariații societății au beneficiat de cunoștințele și experiența rezultate în urma colaborării cu echipe de experți din domeniile mecanic, electrotehnic, hidraulic, IT și automatizări. CASCADA vizează dezvoltarea de soluții software și hardware pentru optimizarea sistemelor SCADA, de control automat și conducere la distanță a proceselor de la stațiile de tratare și epurare, iar TANAGRA realizează transferul de cunoștințe pentru exploatarea pompelor de apă pluvială din sistemele de canalizare.

Totodată, studenții de la cele trei instituții de învățământ superior și-au făcut practica în diferite departamente din Aquatim, o parte dintre ei devenind, de-a lungul vremii, colegii noștri.

SISTEMUL DE MANAGEMENT INTEGRAT AL AQUATIM, AUDITAT

LOREDANA LEORDEAN

În luna aprilie, la societatea Aquatim a avut loc un audit de supraveghere al sistemului integrat de management al societății. Auditul, realizat de Societatea Română pentru Asigurarea Calității (SRAC), s-a finalizat pozitiv, iar echipa SRAC a recomandat menținerea certificării. Auditorii au apreciat pregătirea și implicarea personalului în implementarea sistemului de management. Domeniile de îmbunătățire identificate se referă la menținerea, găsirea și analiza riscurilor și conștientizarea personalului.

Sistemul de management integrat calitate (ISO 9001), mediu (ISO 14001), sănătate și securitate ocupațională (OHSAS 18001) a fost implementat la Aquatim din anul 2005. Serviciul Calitate-Mediu din cadrul societății realizează, în fiecare an, un program de auditare internă pentru a urmări funcționarea sistemului de management integrat și a asigura îmbunătățirea continuă a acestuia.

Orice organizație de succes trebuie să identifice și să răspundă nevoilor clienților, respectiv angajaților săi, într-o manieră eficientă. Sistemul de management integrat implementat la Aquatim este un instrument care asigură menținerea performanțelor și capacității generale ale companiei și, totodată, un angajament în vederea realizării calității.

Globul Isaic din FĂLTICENI ESTE UNIC ÎN EUROPA

CRENGUȚA RADOSAV

Muzeul Apelor „Mihai Băcescu” din Fălticeni este un loc fascinant prin tot ceea ce reprezintă, simbolizează și oferă locuitorilor zonei, dar și vizitatorilor din lumea largă. Muzeul are în patrimoniul peste 750 de exponate inedite, dintre care multe pot fi considerate de excepție.

Una dintre sălile captivante, pentru cei care îi trec pragul, deține exponate care au aparținut primului muzeu din Fălticeni, ce datează tocmai din 1914. Pe atunci, instituția, înființată de către profesorul emerit Vasile Ciurea, era a doua din țară ca importanță. Acum, în Muzeul Apelor din Fălticeni poate fi admirat aproape integral patrimoniul secțiilor vechiului muzeu – arheologie, istorie, arme vechi, etnografie, carte veche, numismatică și fotografie.

Cel care atrage, de departe, toate privirile este globul geografic cu relieful scoarței terestre. Este unic în Europa prin faptul că înfățișează, pentru prima dată, alături de relieful uscat, și configurația reliefului subacvatic.

Exponatul a fost executat cu măiestrie extraordinară și precizie de chirurg, de-a lungul a cinci ani și jumătate, de către profesorul Neculai Isaic, din comuna Vadu Moldovei. De aceea, piesei i se spune Globul Isaic.

CUM ERA VREMEA ÎN TIMIȘOARA ACUM 200 DE ANI

DORIN JURA, CRISTINA BORC

Țimp de 23 de ani, între anii 1780 și 1803, Karl Joseph Klapka a făcut măsurători zilnice despre starea vremii, măsurători pe care le-a consemnat în 280 de fișe lunare. Astfel, Timișoara devine unul dintre primele orașe din Europa cu cea mai veche și în același timp cea mai lungă perioadă de măsurători zilnice cu privire la starea vremii.

Înregistrările meteorologice făcute de Klapka sunt și în prezent luate ca referință în multe studii internaționale de specialitate datorită faptului că se întind pe o perioadă lungă de timp, 23 de ani cu doar câteva zile lipsă, dar și pentru că datează dintr-o perioadă importantă din istoria climatologiei și anume cea de-a doua parte a secolului al XVIII-lea, așa-numita „Maldá-anomalie”. Aceste date au ju-

cat un rol important în analiza evoluției climei de-a lungul vremii fiind comparate cu serii de măsurare contemporană din Budapesta, Viena și Mișkolț.

Din fișele lui Klapka aflăm că minimul tem-

peraturii înregistrate din întreg șirul de observații a fost -25 grade Celsius înregistrat în decembrie 1788 și în februarie 1782. Mai aflăm și că, a fost destul de cald în luna ianuarie 1791 când media lunară a atins valoarea de +8 grade Celsius, iar maxima a fost de 16,3 grade Celsius.

Despre Karl Joseph Klapka mai știm și că a fost un farmacist de origine cehă, mutat la Timișoara, în 1788, din Boemia (Cehia de astăzi, pe atunci o țară din Imperiul Habsburgic). În 1811 a devenit deputat, iar în 1813 a fost numit intendent la Teatrul Municipal Timișoara. A murit în 1817, lăsând o avere apreciată la un sfert de milion de florini și o numeroasă familie, din care un fiu va deveni primar al Timișoarei (Berkesyi, 1900).

PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL DOAMNEI CRENGUȚA RADOSAV

ROMÂNUL NU E SĂRAC, ESTE MAI RĂU, E NEVOIAȘ!

Mijloc de martie, drumul spre Vatra Regală urcă și coboară, coboară și sîie prin pădurea ce doarme somn dacic, fără vise. Ninge de când am pornit din Timișoara spre colegul meu cu care doresc să continui seria dialogurilor înregistrate. Chiar dacă el se dovedește refractar inițiativei mele, ecoul cititorilor mă îndeamnă să perseverez. Îl întâlnesc în dreptul porții, pregătit de plimbarea zilnică prin pădurea ninsă.

Am întârziat?

O fată frumoasă și tânără și atunci când întârzie ajunge la timp. Vreau să îți propun ceva.

Ascult.

Hai să stăm de vorbă, plimbându-ne prin pădurea înzăpezită. Și la întoarcere, bem un pahar cu vin fiert.

Iubiți pădurea.

În ea se arată Dumnezeu. În curând, când se va primeni sub mângâierea soarelui de primăvară, pădurea va mirosi a sudoare de fată tânără. O desfătare!

Se vorbește la Bruxelles despre sistarea fondurilor, dacă România încalcă «statul de drept».

Cu statul de drept, ca și cu drepturile omului, lucrurile stau așa cum spun chinezii – mai mulți dorm în aceeași cameră, dar fiecare visează altceva... Nea Fane, gură bogată, a lui Barbu, de-i zicea și Carambol, că-i plăcea să joace biliard, avea o vorbă a lui: „Bă, dacă dreptatea ar fi sârmă, aș îndrepta-o eu!”

Se încalcă ori nu în România statul de drept?

Nu am căderea, nu sunt în măsură eu să răspund la o asemenea întrebare. Însă ca scriitor al acestei țări sunt interesat să aflu cum vede acest guvern dimensiunea estetică a vieții pe plan social. Sigur că nu voi primi niciodată un răspuns. Și știi de ce?

De ce?

Pentru că în niciunul din guvernele României de după zăvra din decembrie 1989 nu a existat un ministru de anvergură intelectuală a lui Mircea Malița.

Că veni vorba de capacitatea de a gândi, nu credeți că oamenii care acced la poziții înalte în stat ar trebui supuși unui riguros control medical? Cum recent au procedat americanii cu Trump, căruia i-au testat capacitatea mintală.

Eee, păi pe-ai noștri dacă-i supui la astfel de teste ajungi la concluzia lui Talpeș, care îmi spunea odată la Căvărani, la o masă cu bunul meu prieten Aurel Achimescu, că în România, singura chestie care nu se condamnă este prostia. Celelalte se amână. Tot astfel trebuia consultat și fostul rege Mihai, în 4 iulie 1989, când și-a dat acordul asupra conținutului „Declarației de la Budapesta” în care se considera Transilvania spațiu de complementaritate al Ungariei. Regele avea atunci 68 de ani, dar se pare că decreditudinea nu are socotitoare.

Și astăzi Casa Regală cere o prelungire a privilegiilor.

Nu cere, cerșește! Doi copii orfani... Margareta cu Radu. Privindu-i pe cei doi cum aduc în genunchi ce a mai rămas din Casa Regală, la mila boierului din Teleorman, îmi amintesc că sunt oameni care detestă cămila pentru alcătuirea inestetică a trupului diform, mai mult decât pentru lipsa de viteză. Doi copii bătrâni, fără simțul onoarei. Nu, nu îmi face plăcere să vorbesc despre acești doi amărăți, bolnavi de bovarism.

Care ar fi prețul unirii României cu Republica Moldova?

Numai Vladimir Vladimirovici îl cunoaște, pentru că el este singurul în măsură să stabilească prețul. Până atunci, dorința noastră de unire va fi stăvilită de argumentul său că în 1812, atunci când Basarabia a trecut la Rusia, nu exista România, ci Principatul Moldovei.

Nu sunteți prea îngăduitor cu rușii?

Cu rușii da, cu sovieticii nu. Rusul e purtător de Dumnezeu. De ce crezi că primii 100 de oameni recrutați de Dzerjinski în CEKA erau în majoritate polonezi, letoni și evrei, vechi camarazi de-ai lui din Comitetul Revoluționar? Pentru că Lenin însuși încurajase politica sa de

recrutare, considerându-i pe ruși „prea blânzi” pentru crimele cerute de instaurarea dictaturii proletariului. Rusul, draga mea, a crescut odată cu literatura lui ca un copac al cărui trunchi crește din traducerea slavonă a Bibliei, trece prin cronicile Evului Mediu și ajunge până la marile romane ale lui Turgheniev, Dostoievski și Tolstoi. Un copac pe care zadarnic au încercat alogenii să-l altoiască sovietic, el tot rus a rămas de la rădăcină până la rod. Față de american, rusul are în piept o inimă, nu un portmoneu. Căderea rușilor sub comunism este opera părinților aliaților noștri de azi.

După dialogul nostru publicat în „Micul jurnal al primărilor”, în care dovedeți că aveți înțelegere pentru relația, afișată, de iubire ce-l leagă pe Liviu Dragnea de o jună mai mică cu 25 de ani, foarte multe doamne au fost contrariate.

Roxana, o fată frumoasă și tânără face să vorbească și tăcerile. O fată tânără la brațul unui bărbat albit de multe îi dă acestuia ceva din măreția cerbului singuratic. Diferență de vârstă în iubire? Iubita lui Avram Iancu era o ungueroaică de 14 ani! Era din Abrud, Johanna Farkas, născută dintr-un tată unitarian și o mamă romano-catolică. Fata asta l-a salvat pe iubitul ei cu ocazia unei ambuscade a trupelor ungurești în Abrud. De ce n-ar avea și „pandurul” din Teleorman norocul lancelului? Ți-am mai spus cred, fericirea nu este molipsitoare, dar tinerețea este contagioasă.

Nu-l pizmuiți pe Dragnea pentru această relație, cum bine ai spus, „de iubire”. Din păcate, iubirea, în

vrea cucoanele care strâmbă din nas? Să-l vadă pe Dragnea cu una de anii lui? Păi a avut una și a îndepărtat-o, cred, cu dojana lui Cantemir: „O vrednică ești de urare și de lepădare.” Știi când îi va fi lui greu în această poveste de iubire?

Când?

Atunci când va fi silit să afle că pentru o femeie mai grea decât infidelitatea este fidelitatea cu forța. Dar hai să ne îndepărtăm de autodafe.

După actualul Congres al PSD-ului, se vorbește, din nou, despre «cultul personalității». Ce părere aveți?

Se pripesc cei care judecă astfel. Expresia „cultul personalității” a fost pusă în circulație de Nikita Hrușciiov în Raportul secret de la Congresul XX al PCUS din 1956 și se referea eufemistic la crimele lui Stalin. Nu este cazul acum, dar s-ar putea să fie. România de azi nu mai poate germina apariția unui dictator. Cea de azi vorbesc, cea de mâine...

Domnul meu, am avut recent un dezacord cu un parlamentar care susținea că în Râmnicu Vâlcea s-a cântat pentru prima oară imnul „Deșteaptă-te, române!”, în vara anului 1848, când generalul Gheorghe Magheru, spunea dânsul, comandant al trupelor revoluționare din Țara Românească, și-a așezat tabăra pe câmpul de la marginea orașului Râmnicu Vâlcea.

Nu te mârni, din păcate, cu puține excepții, membrii Parlamentului României nu-și cunosc nici finitudinea condiției. Întâi și-ntâi, că imnul nostru nu se cheamă „Deșteaptă-te române!”, îndemnul fiind doar un debut de vers, apoi că versurile poemului s-au cântat pentru prima oară în Șcheii Brașovului în curtea preotului Bonifatie Pitiș, la Sărbătoarea Cireșelor, din mai 1848! Și era firesc, spunea cineva, să se cânte în Ardeal mai întâi, având în vedere că poetul Andrei Mureșanu nu era oltean, ci brașovean.

Parlamentarii români... oameni care își târâie viața.

Ponta?

Ponta, ca prim-ministru, a fost o creație a socrului său. Dacă ar fi să-mi îngădui o comparație, fără să-i dau o conotație peiorativă, l-aș asemui cu un maidanez, care ori de câte ori vede un om pe stradă, intră în curțile oamenilor și-l latră de-a lungul gardului. Pe lângă Ponta, Dragnea e un ciobănesc carpatin. Amintește-ți umilința pe care Ponta o afișa atunci când se afla în fața lui Băsescu și modul în care îl insulta când ieșea din aria gladiatorică a corsarului. Nu-i mai văd niciun viitor în politica românească. Politician arogant de anecdotă, precum Frumușeanu amicul, pardon, o cunoștință de-a lui Caragiale, care îi făcu marelui dramaturg, într-o zi, o vizită, purtând un costum scump, peste care aruncase – pentru a-și sfida amicii – o blană și mai scumpă. Caragiale, care era îmbrăcat modest, cu o bundă veche, își întrebă oaspetele: „Da, cât costă blana asta, Titule?” „O mie de lei!” fu răspunsul arogantului Titu Frumușeanu. „Apăi, de! continuă Caragiale. Mie nu-mi dă mâna. Eu nu pot purta haine care fac mai mult decât mine! Pe când tu...”

Citați adeseori în dialogurile cu mine.

Și ce să fac? Să-mi fie rușine că am citit? Cei pe care îi citez au fost mai deștepți decât mine. În preajma lor nu mă plictisesc niciodată. Îi întâlnesc zilnic în bibliotecă. La ei găsesc răspunsuri pentru toate nedumeririle mele.

Chiar pentru toate?

Chiar și la întrebarea care îi chinuie pe antisemiți.

Care este aceea?

UASILE TODI

„De ce acolo unde forța minții este chemată să facă diferența, îndeobște câștigă evreii?”

Nu sunt antisemită, dar întreb moromețian: «De ce, domnule?»

Pentru că și-au făcut din studiu o datorie religioasă și, astfel, educația lor le permite să se identifice cu progresul.

Că veni vorba de progres, România înregistrează o creștere economică teribilă și românii sunt tot mai săraci...

Vezi cât de tristă este actualitatea clasicilor? „Și sărac așa ca anu’ aista, ca anu’ trecut și ca di când sunt, niciodată n-am fost.” Și ce e cu adevărat dureros e faptul că un popor nu se poate arăta demn, atâta timp cât este sărac. Sărăcia, Roxana, diminuează resursele demnității umane. Din păcate, românii de azi nu sunt mai săraci decât cei de ieri, sunt mai rău, românii de azi sunt nevoiași!

Care este doina pe care o îndrăgiți, pe care o ascultați deseori?

Sărim de la una la alta.

Ce să fac dacă am o tolbă plină cu curiozități?

Doina pe care o ascult aproape zilnic și nu o spun de dragul tău care ești gugulancă de pe Valea Bistrei, ci pentru că îmi place cu adevărat, este imnul vostru al gugulanilor: „Gugulan cu car cu mere”, această doină, fiind, de fapt, „Aria Gugulanului”, din Opera „Ana Lugojana”, de Filaret Barbu. Ea a fost lansată în Banat de Dumitru Chepețan, fiu al Banatului pustan și nimeni, niciodată, nu o va interpreta mai bine decât el.

Acum când ne întoarcem, ce muzică vom apropia de paharul cu vin?

Un lied al lui Debussy. Singurul care a reușit să prindă iarna și la care simt fiorul iernii. Beethoven, genialul cantor al Naturii, stăpân cu creația lui peste trei anotimpuri, nu ne-a putut da în muzică pandantul gerului. Și nici Schubert în călătoria sa de iarnă prin cele 24 de lieduri nu a izbutit să ne aducă aproape glasul iernii. Dar Debussy...

*Dialog consemnat de Roxana FURDEAN
Săvârșin – martie 2018*

Ediție coordonată de Diana MIHAI